

PRESEKI

št. 4

julij 82

GLASILO TEMELJNIH ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA
DELA GOZDNEGA GOSPODARSTVA B L E D

Kako zmanjšati porabo tekočih goriv?

V prvih štirih mesecih letošnjega leta smo v SR Sloveniji uvozili 224.000 ton tekočih goriv. Lani je uvoz tekočih goriv znesel 9,5 % od skupnega uvoza. V naši delovni organizaciji smo lani porabili 1.035 ton tekočih goriv. Vrednost lani porabljenih tekočih goriv je bila v naši DO 23.000.000 ali 28 % od vrednosti obračunanih bruto osebnih dohodkov. Na 1 m³ lesa smo porabili 9,4 l tekočih goriv. Pri tem ni upoštevan les, ki so ga lastniki sami izdelali.

Našteti podatki so dovolj velik vzrok, da pričnemo temeljito analizirati in planirati porabo goriva. K temu pa nas silijo tudi zahteve naše družbe s predpisi, ki zahtevajo spremljanje porabe tekočih goriv. Pred kratkim smo sprejeli pravilnik o ravnanju s tekočimi gorivi in olji. Seveda pa zaradi analize in planiranja poraba goriva ne bo manjša, če z njimi ne bomo pričeli varčneje ravnati.

Kdo in kako naj pri porabi goriv varčuje? Vsi in to kjer je le možno. To pa je preveč splošen in premalo učinkovit odgovor. Hočemo konkretne zadolžitve in konkretne naloge.

Racionalno porabo goriv bomo dosegli v optimalnem cestnem omrežju. S tem bomo pravilne razdalje skrajšali in prihranili porabo goriva spravnile mehanizacije, ki je danes za kubični meter zelo velika. Seveda pa to ni mogoče doseči takoj, vendar pa morajo biti naša prizadevanja v to usmerjena.

Pri načrtovanju vseh del, od poseka, spravila in prevoza lesa ter gojitvena dela in ostala opravila, je potrebno bolj kot do sedaj upoštevati porabo goriva in načrtovati dela tako, da bo poraba goriva čim manjša. Pri tem pa ne mislim na povratek k stari tehnologiji.

Mislim, da bi z boljšo organizacijo in pripravo dela tudi lahko prihranili precej goriva. Dobra organizacija dela je tista, ko

ima delavec vse pri roki kar rabi, vendar ga to pri delu ne sme ovirati. Že pri poseku bi morali dosledno uporabljati lijake za prelivanje goriv, gorivo bi morali do uporabnikov dostavljati tako, da za samo dostavo ne bi porabili preveč goriva. Po sečnji bi moral biti les tako pripravljen, da bi pravilna mehanizacija lahko dosegala največje učinke. Posebej bi bilo treba proučiti organizacijo prevoza in nakladanja lesa. Tudi prevoze s kombiji in osebnimi vozili bi bilo potrebno racionalizirati. Gotovo je slaba taka organizacija, kjer se na isto mesto na terenu pripeljeta dva in to vsak s svojim vozilom. Pri vsem tem se mora naša proizvodnja - biološka in tehnična razvijati in napredovati - velik napredek bi bil že to, da bi pri tako mehaniziranem delu kot ga imamo sedaj znatno zmanjšali porabo goriv.

To je le nekaj misli o možnostih za racionalnejšo porabo tekočih goriv. Vem, da je možnosti več, zato naj vsak, kjer je

le mogoče, prispeva k racionalni porabi.

Pri kraju tega prispevka si bo marsikdo mislil: lahko je pisati, težje pa je delati, no, tudi pisanje je delo. To pa pišem zaradi tega, ker bomo porabo goriv pričeli bolj temeljito evidentirati in analizirati kot smo to opravljali do sedaj.

S podatki, ki jih bomo dobili za porabo vozil, ki se oskrbujejo z gorivi na Petrolovih črpalkah, bomo direktno iz Petrolovega računskega centra lahko vodili evidenco porabe teh vozil. Za vse ostale porabnike pa bomo evidentirali porabo goriva na osnovi podatkov, ki bodo ugotovljeni pri samem razdeljevanju goriv. Tako bo mogoče za vsak stroj mesečno ugotoviti točno porabo goriva ter na osnovi tega in ostalih dejavnikov, ki vplivajo na porabo, analizirati dejansko porabo in jo primerjati z normativno.

Seveda bo nastalo s temi evidencami in evidencami in analizami nekaj dodatnih stroškov, ki pa bodo neprimerno manjši od koristi, ki jih s tem moramo doseči.

J. S.

AKCIJA BRKINI SKOZI OD

O Brkinih je bilo v zadnjih dveh letih, potem ko jih je novembra 1980 doletela huda katastrofa, veliko napisanega in veliko povedanega. Včasih je žal tako, da mora nekoga doleteti nesreča, da ga spoznamo ali kraj doleteti katastrofa, da zvedemo, v katerem kraju naše dežele leži. Tako je bilo tudi z Brkinimi. O škodi v Brkinih je bil objavljen prispevek v Gozdarskem vestniku, razpisali so se časopisi, poročal je radio in televizija. Pohvalno so poročali o solidarnostni akciji gozdno gospodarskih organizacij, o akciji Jugoslovanske ljudske obrambe. Objavljeni so bili tudi članki, ki so obsodili akcijo gozdno gospodarskih organizacij. Obsojali so pretiran poseg v sestoje, samo akcijo so obsodili kot pridobitniško, profitarško. Ti posamezniki niso bili seznanjeni s tem, koliko lastnih sredstev so

GG vložili za sanacijo razmer na Brkinih.

Vsa zadeva okrog Brkinov bi šla za našo delovno organizacijo nekako potihlo mimo, če se ne bi zgodilo naslednje. V februarju, marcu in aprilu so se na prvih mestih plačilne "rang" liste pojavili priimki, katerih do tedaj nismo bili vajeni. Če se je na drugem ali tretjem mestu pojavil priimek kakšnega šoferja tovornjaka s 250 urami, je bilo to sprejemljivo. Zdaj pa so se kar naenkrat pojavili priimki kot: Gavrič, Hajdarevič, Kostreš, Marič, Panič, Paurevič. Kaj to pomeni? Kako je to mogoče? Ali je mogoče fizični napor podvojiti? Ali je mogoče z osebnimi prizadevanjem doseči tak OD. Revirni gozdarji so godrnjali: "Vse sekače nam bodo pokvarili. Ko se bodo vrnili, bodo še v lastni

Temeljni organizaciji zahtevali take osebne dohodke."

Narod ima pravico biti o vsem obveščen. Tako piše v nekem samoupravnem aktu - zakonu, sporazumu, pravilniku. Kako se imenuje ni važno, važno je, da ima pravico. Baje tudi piše, kdoga je dolžan informirati. Naj bo kakor koli že, pričakovati je bilo, da bo kdo, ki je v akciji Brkinih sodeloval tudi kaj napisal. Pa nič. Molč. Tišina. Zato je mene doletela ta neprijetna dolžnost, da o tem nekaj napišem. Sam se te akcije nisem udeležil, zato se lahko naslonim le na podatke in na to, kar mi bodo drugi povedali.

Najprej sem naredil primerjavo doseženih osebnih dohodkov v času od januarja do marca za vse delavce naše temeljne organizacije, ki so bili v tem času v Brkinih, delali pa so tudi v domači TO. Ta primerjava izgleda takole:

	Doseženi osebni dohodki		
	doma	v Brkinih	Indeks
1. Gavrič Marko	111 %	187 %	168
2. Hajdarovič Ramo	130	205	158
3. Kostreš Jozo	131	205	156
4. Marič Marko	152	223	147
5. Marič Mirko	125	219	175
6. Panič Radovan	115	185	161
7. Panič Savo	128	185	145
8. Panič Tomo	117	185	158
9. Paurevič Marko	108	187	173

Povprašal sem jih kaj o teh ne navadnih doseganjih osebnih dohodkov mislijo:

- gozdarja - tehnika, ki je bil v Brkinih
- gozdarja, revirnega vodja, ki je bil v Brkinih
- delavca Bosanca, ki je delal v Brkinih
- delavca domačina, ki ni bil v Brkinih

Odgovorili naj bi na vprašanja, kaj menijo da je vzrok:

- boljša organizacija dela
- boljše izkoriščanje delovnega časa
- boljši delovni pogoji
- ohlapno postavljene norme

Odgovori so naslednji:

Po vetrolomu - Foto: I. V.

A. Pogoji dela so bili dobri, bilo ni ne prevroče ne premraz. Struktura poseka je bila precej izenačena, odstopanje od povprečja ni bilo veliko. Razlika med sekači v učinku je bila odvisna predvsem od tega, koliko je bil kdo sprejet pri zlaganju drv, oz. kako je že pri poseku znal oceniti, kje bo les zložil, da je tja usmeril drevesa. V Brkinih so delavci delali toliko kolikor doma, ali še manj. Njihov delovni čas pa je bil približno 7 ur. Iz stanovanja so šli približno ob 6.20 uri, vračali so se ob 14.20 uri, vožnje je bilo približno eno uro v obe smeri. Menim, da so bile norme slabo postavljene. Drva so bila kvalitetno prevzeta, saj je bilo pri 10.000 prm 500 prm viška.

B. Prav gotovo tako visoko prekoračevanje norm ni normalno. Če bi revirni gozdarji postavljali norme, bi bil v podjetju že velik problem.

C. "V Brkinih se je delalo normalno" je bil prvi odgovor. Potem pa je kot, da mu je malo žal, povzel: "Bilo je pravo tekmovanje. Morala je bila na višini, ker smo vedeli, da bomo zaslužili. S kolegom, ki sva skupaj delala, se po ves dan nisva videla, še malicala nisva skupaj. Če bi normalno delal bi morda normo presegel za 1 do 2,5 prm. Pogoji so bili dobri, saj smo stanovali v mestu, na razpolago smo imeli kombi. Stanovali smo skupaj z Novomeščani, oni so imeli za 0,5 prm večjo normo."

D. Mislim, da so delavci v Brkinih delali normalno in so tako visoki osebni dohodki le rezultat nizke norme. Saj se tudi tukaj dobro dela, pa zaslužki nikoli niso tako visoki.

Tako so rekli sogovorniki. Tisti, ki so bili v Brkinih so povedali več, kar je vsekakor razumljivo, saj tudi več vedo.

Nekega določenega zaključka si iz tega ni mogoče ustvariti. Vsi - liti ga bralcu pa tudi ni moj namen. Iz napisanega naj si ga ustvari vsak sam.

Jože Podlogar

NEKAJ O VARSTVU PRI DELU

Znova se ozirimo na dogajanja v preteklem letu. Na kratko pogledamo podatke o tem, kako varno in zdravo smo živeli in delali.

V šestih TO in DS SS nas je lani združevalo delo 484 delavcev. Zabeležili smo 71 primerov bolniškega staleža zaradi nesreč. Ni nam znano, koliko je bilo dejansko vseh nesreč. Gre torej tudi za take primere, ko ni bilo potrebno začeti bolniški stalež, ker so bile poškodbe manjše. Znano število nesreč je za 22% višje od lani. Največje povečanje nesreč po TO zasledimo pri TOZD Gozdarstvo Pokljuka in TOZD Gozdno gradbeništvo. Zaradi nesreč smo izgubili 1.114 dni. Nesreče na poti uvrščamo med nesreče pri delu. Zadnja leta je število primerov nesreč na poti nizko. Iz preteklega leta poznamo le dva primera. Organizirani prevozi na delo in z dela so prispevali največ k zmanjšanju te vrste nesreč. Zaradi lažje primerjave z drugimi panogami, prikazujemo nesreče po številu nesreč na 100 zaposlenih in z izgubljenimi dnevi na eno nesrečo. Gre za pogostnost in resnost nesreč. Za nas je pomembno, da je bilo pri večjem številu nesreč izgubljeno sorazmerno manj delovnih dni. Z grafičnim prikazom stanja varstva pri delu za daljše časovno obdobje, je viden močan trend upadanja resnosti in pogostnosti nesreč.

Večjo zaskrbljenost zasluži števili primeri nesreč izven rednega delovnega časa. Število znanih primerov se je dvignilo z 12 na 31 v preteklem letu. Po fazah gozdne proizvodnje sledijo po številu nesreče pri podiranju, spravilu, transportu itd. Novo je povečanje števila nesreč pri vseh vrstah manipulacij lesa v gozdu in na skladiščih, kjer se izvaja dodelava oblovine. Zanimivi so vzroki poškodb, ki si sledijo z udarci, urezi, stiski, zmečkanih itd. Še vedno je preveč urezov, predvsem z motorno žago. Tehnika dela se zadnja leta ni bistveno spremenila. Delovne izkušnje z motorno žago so lahko samo večje. Zato je težko razumeti, zakaj ni boljših uspehov pri varnejšem delu z motornimi žagami.

Pri pregledu celotnega bolniškega staleža je ugotovljeno, da smo izgubili 9463 delovnih dni s 346 primeri. Poprečno je bilo potrebno na en primer 27 dni oziroma 5 dni manj kot lani. Gre za podoben pojav kot pri nesrečah, bilo je več primerov bolniškega staleža, vendar za krajši čas. Zanimivo je večje število delavcev, ki večkrat ponavljajo bolniški dopust. V celoti je bolniški stalež manjši za 14% od lanskega. Po TO so izgubljeni dnevi za bolniški stalež manjši v TOZD Avtoprevozništvu z delavnicami, DS SS, TOZD Gozdarstvo Bohinj in TOK. Povečanje staleža beležimo v TOZD Gozdarstvo Jesenice in TOZD Gozdno gradbeništvo. Nazorneje bi lahko zapisali, da je od 10 zaposlenih iskalo zdravniško pomoč 7 delavcev. Po nekaj letih smo znova pristali

na 9% bolniškem staležu. K temu pregledu še dodamo, da je obratna ambulanta na Bledu razširila svoje delo na preventivne preglede. Ob znanih poklicnih boleznih v gozdarstvu so okvare rok zaradi vibracij v upadanju, prizadetost sluha pa je večja. Zavarovanje sluha še ni dovolj dosledno z zaščitnimi sredstvi.

Lani je invalidska komisija ocenila zdrav. stanje pri 20 naših delavcih. Upokojeni so bili trije delavci. V tretjo skupino invalidnosti je bilo uvrščenih 12 delavcev - pri ostalih pa zdravljenje še ni bilo končano.

Prelet čez teh nekaj podatkov nam že kaže obrise stanja varstva pri delu. Še dosti se bomo morali prizadevati, da bomo močnejše zmanjšali število nesreč in bolniškega staleža.

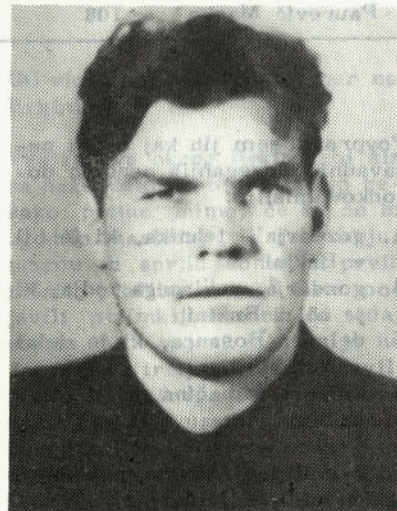
Z. H.

Franc JELOVČAN NAJBOLJŠI DELAVEC GG BLED V LANSKEM LETU

Ko sem prihajal k njemu z novico, da je v najožjem izboru za proglašitev najboljšega delavca GG Bled, je v revirju Begunje ob cesti rampal hlodovino. Kot vedno je bil tudi tokrat zagnan in prijazen. Ko sva sedla na hlo - de, me je povprašal: "Kaj bo dobrega?"

"Veliko, veliko, Francelj", sem mu odvrnil. "Za najboljšega delavca naše delovne organizacije te proglašamo, meni pa so naložili in zaupali, da v ta namen napišem obrazložitev in s teboj opravi pomenek za Preseke, da bodo brali tudi drugi." Nekoliko je spremenil barvo obraza, beseda pa mu ni šla iz ust. "No, kaj praviš?" sem ga vzpodbujal.

"Teга pa res nisem pričakoval. Pa, saj je še toliko drugih." Počasi mu je izginjala rahla rdečica z obraza. Pridobival je čas, se otresel presenečenja prehitre novice, se poigraval s cepinom

in tako pokazal, da je zbran in pripravljen na najin razgovor.

"Francelj, navadno se vse začne z rojstvom in potem šele vse drugo naprej. Povej, kdaj in kod si rojen, kako je bilo doma; o vsem po malem in zgoščeno."

"Ja, s hribov sem, kot pravimo. Iz Poljanske doline, iz Zgornje Žetne. Tam sem se rodil 29. marca 1935 leta. Sedem otrok nas je bilo pri hiši, pa grunt smo imeli in svojih najlepših 14 let sem pustil na njem. Ko smo zrastle, sem tudi jaz šel v dolino s trebuhom za kruhom. Za "golcarjem" me je imelo vseskozi, saj sem že doma nenehno vlekel žago. Pa sem ostal dve leti v Škofjeloških hostah, potem so me dali na Jezersko, kjer sem postal žičničar. V šestih letih sem prevlekel veliko žice pa tudi veliko lesa spravil k cesti.

Ko pa sem zvedel, da je tu, v Mošnjah, naprodaj stara hiša in da pri vas lahko dobim kruh, sem se odločil, da pridem sem. Tako sem si ustvaril dom in družino, pa živim in delam tod." "Praviš, da si kupil staro hišo, pa še spominjam se je dobro, kakšna je bila. Danes je povsem drugačna: mnogo večja, sodobna, lepa. Jo je bilo težko tako spreminiti?"

"Trdo sem delal: na šihlu in po njem, doma in drugje. Pa posojilo sem dobil pri GG. No, vse se naredi, če se človek nečesa resno in zavzeto loti."

"Francelj, pri nas si celih petnajst let, pa izpite za vso mehanizacijo imaš. Delal si kot sekač, gojitelj, pri spravlju. Katero delo najraje opravljaš?" Nekaj časa je zrl v smeri gozdnega roba, kot bi se težko odločal, katero naj izbere. Pa se je obrnil k meni, se posmejalo in rekel:

"Vsa so težka, vendar nekdo raje opravlja prvo, drugi drugo, tretji tretje delo. Prav pa je, da včasih spustiš žago iz rok in jo zamenjaš z lopato, drugič razjahaš traktor in sestaviš žičnico, pa nazadnje morda posadiš nekaj sto drevesc in priložnostjo opazuješ njihovo rast in ugotavljaš, kako odtekajo leta."

Ko mi je vse to pripovedoval, sem razmišljal, kaj naj ga še povprašam. Spomnil sem se: "Pozno si začel s tistim delom, ki ga imaš vpisanega pri socialni. Star si bil že 47 let in celih 17 ti jih še manjka do upokojitve. Kako boš zmozel še to dolgo dobo pri svojem težkem delu?"

Zaskrbljujoče se je ozrl v levo,

pa v desno, kot, da se hoče prepričati, če naju kdo ne posluša. Potem je vzdihnil, postal kar strogo resen in rekel:

"Težko bo. Navsezadnje je v pretežni meri vse odvisno od zdravja. Koliko časa še bo. Upam, da še dolgo. Pravzaprav pa se bom odločil za prenehanje dela, čim bom imel izpolnjenega enega od pogojev. In ta prvi bo le nekaj let prej, kot oba hkrati. Če pa primernega zdravja ne bo, se bo pa že kaj drugega našlo. Moram pa reči, da je delo gozdnega delavca le za mladega človeka. Mladí se pa neradi odločajo za ta poklic."

Močan pomladni veter se je prignal v obrše robnih smrek. Pritisnil jih je z močjo svoje smeri, popustil in čez čas zopet tiščal drugo za drugo. Pa se je za njim uprl tudi Franceljev pogled, nezaupljiv in radoveden. Ni se ga bal, saj je že lomil drevje okoli njega. Le bal se je za lepa, sloka, življenja polna drevesa. "Pomladi rad še polomi in ruši, še posebno, če je zemlja razmočena" je razmišljal na glas. "Pa če ne pospraviš polomije pri priči, se v takem gnezdu zaredi lubadarja, da ga zlepa ni pregnati!"

"Res je, res!" sem mu pritrdil. "Se spominjaš, kako smo ga še požigali in špricali. Od takrat je tudi že minilo nekaj let." Postajal je nervozen, vstal je; začelo se mu je muditi. Vedel sem, da sva pri koncu najinega razgovora, samo nekega konca sem še želel.

"Pri kraju sva, Francelj. Samo v kratkem stavku mi za zaključek povej še nekaj ki novici, ki sem ti jo prinesel."

Bil je že pri svojem traktorju, namestil nanj cepin, se nasmehnil in rekel:

"Nikdar nisem niti pomislil, da bom izbran. Zato sem toliko bolj presenečen, vesel in zadovoljen. Navsezadnje - saj nas je mnogo, izbran pa samo eden! Cenil bom priznanje in se zanj zahvalil z vsaj takšnim delom, kot doslej!"

S stiskom roke sem mu tudi izrekel čestitke in vedel, da vse, kar mi je povedal, niso prazne besede.

Nikolaj Lenuh

VARSTVO GOZDOV

Gozd je življenska združba rastlin in živali, v kateri med producenti prevladujejo drevesa. V kolikor zanemarimo osnovno funkcijo gozda, ki je varovalna v najširšem pomenu besede, pomeni slabitev pravarovalne funkcije gozda, kakor navaja zakon o gozdovih.

Dolžnost nas gozdarjev je, da razvijamo optimalno gozdarstvo brez škodljivih vplivov. Zato moramo povsod v naravi, posebno pa še v gozdarstvu, postavljati učinkovito varstvo.

Varstvo gozdov je organsko povezano s sečnjo in proizvodnjo. Povečan pritisk na gozdarje za povečavo sečenj v zadnjem času, ki je že drugič v tridesetletnem obdobju, je odgovorno delo. Z nenaravno in šablonsko obnovo gozdov alpskega predela (gorenjskega kota) ima številne posledice. Zaradi tega nastajajo pogosti snegolomi, vetrolomi in tudi žarišča lesarja ter lubadarja so pogosta.

Posebno problematičen postaja vpliv divjadi na gozd, o čemer pa v gorenjskem kotu najraje molčimo in prikrivamo dejansko stanje. V zadnjih desetih letih so se škode tako razširile, da ogroža optimalno gospodarjenje z gozdovi. Preprečevanje škode od divjadi ni mogoče samo po gozdno gospodarski organizaciji, kateri so gozdovi dani v gospodarjenje, če pri tem ne sodelujejo tudi lovske organizacije.

Dosedanje urejanje lovstva in gozdarstva je bilo zakonsko določeno. Današnji družbeni razvoj pa zahteva od nas, da samoupravno rešujemo vso problematiko med lovstvom in gozdarstvom.

V sredstvih javnega obveščanja Slovenije zasledimo vedno pogoste kritike in pritožbe, med temi je bilo tudi v Delu z dne 14. 4. 1981 zapisano vprašanje delegata gorenjske kmetijske zadruge na seji zbora združenega dela kranjske občinske skupščine: "Ali bomo pasli jelene in srne ali domačo živino?"

V gorenjskem kotu pa izgleda, da tega problema skoraj nimamo, razen redkih posameznikov, ki so stalno opozarjali, da so škode od divjadi vedno bolj resen problem. Pokazalo pa se je, da so posledice nepravilnega gospodarjenja lovskih organizacij z divjadjo že tako očitna, da so že številni strokovnjaki - gozdarji spoznali resnost sedanjega položaja.

Stalež divjadi in to neautohtonih vrst (muflonov) je tako narasel, da je vsaka zaščita neuspešna. Med najbolj ogroženimi predeli gorenjskega kota je blejska kotlina, ker se na nižje ležečih obronkih Pokljuke in Mežaklje zateče v zimskem času od novembra do aprila večina divjadi iz

višje ležečih predelov. Pojavi se tudi po 50 muflonov ali 20 jelenov na površini 100 ha naenkrat in pri tem ne upoštevamo autohtone srnjadi, ki se po večini umika pred smradom muflonov v samo nižavje in tam povzroča škodo največ kmetijstvu. Smrekovi nasadi na prisojnih legah so popolnoma obžrti na predelu k. o. Poljšica in Rečica, posebno od muflonov tako, da je vsak varstveni ukrep nesmislen. V tem delu je vsaka naravna obnova listavcev nemogoča. Posebno so ogroženi strmi obronki, porasli s pomladnim resjem, ki je tako požrto, da do cvetenja ne pride več in s tem je prizadet tudi zeleni pas Bleda.

Tako ofenzivno obdobje se s po-

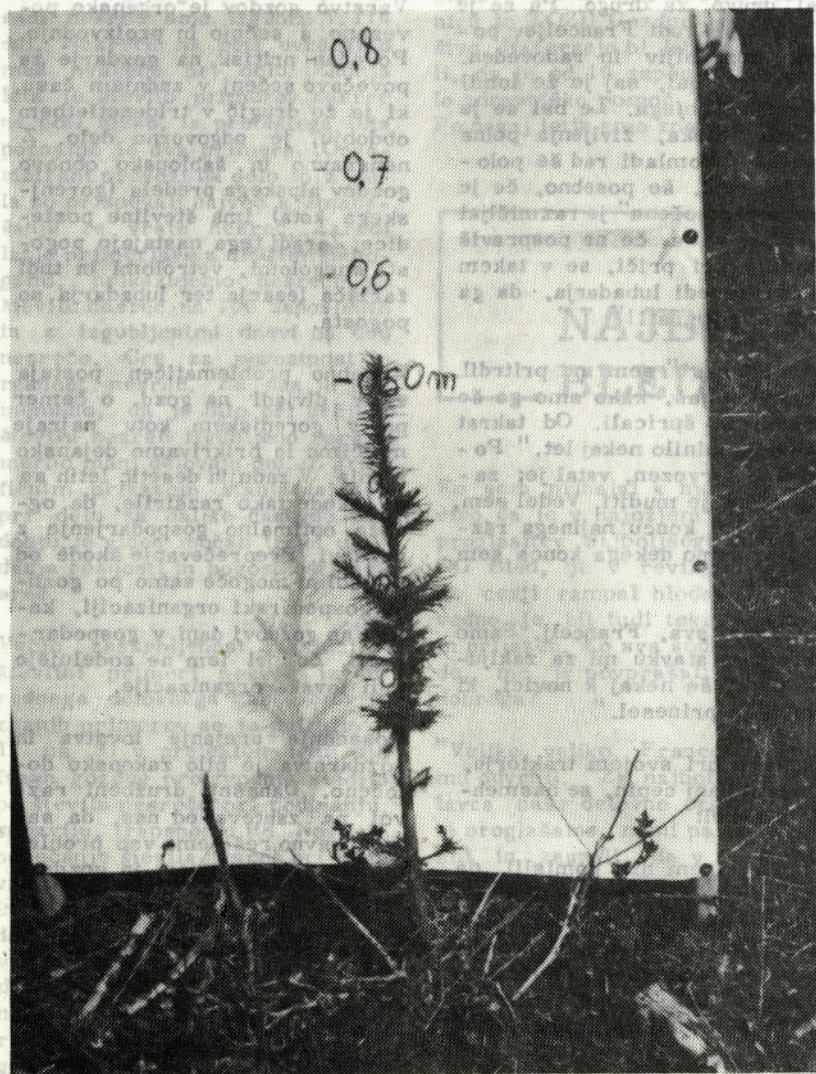
mladjo preneha in ostanki nepoškodovanega rastlinstva so le: črni trn, šipek in češmin, za brin pa tega že ne bi mogli trdit v celoti, kateri edini preživijo zimo nepoškodovani.

Priponniti moram, da je predel Žerovleka, kjer se spajata meji k. o. Poljšica in Rečica idealen za rast smrekovega gozda z do 20% mešanice listavcev. Že pri prvi premerbi gozdov 1959 leta je bilo mišljeno zasnovati gozd, ki bi bil sposoben dajati najvišje ha donose Blejskega območja. Narejeni so bili posnetki posameznih posekanih dreves, ki so dali od 45-50 let že 2-2,50 m³ neto lesne mase. Kolikšne so potem škode samo na nekaj ha, če tak gozd zaostane v rasti za 10 ali več let in pri tem še upoštevamo vložena sredstva, obnovo, gojenje in varstvo tega gozda.

Vprašal bi lovske organizacije, kakšne so pa njihove koristi pri 100% povečanju staleža divjadi od naravnega.

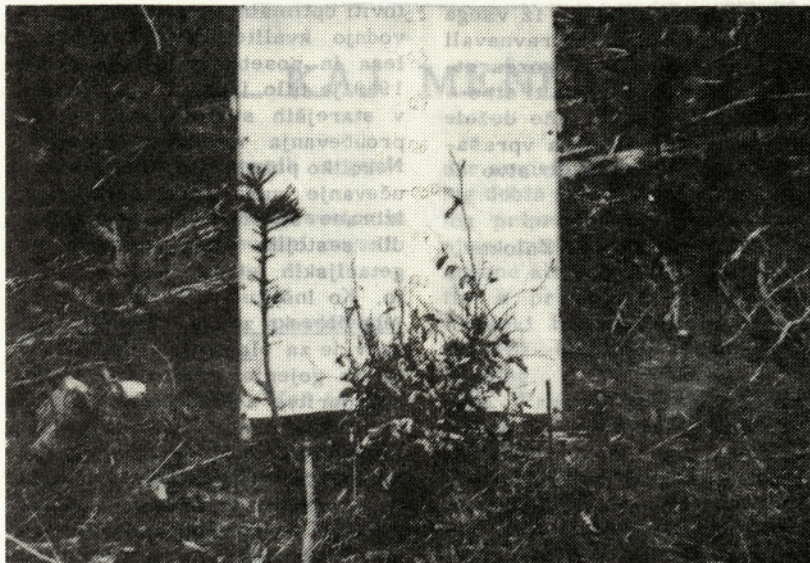
V tem smislu se glasi tudi prijava škode od divjadi, ki jo je prijavil gozdni posestnik Burja Franc, Bled - Za gradom 7, ki je lastnik del tega gozda v Žerovleku in že leto dni čaka na svoj odgovor. Omenjeni lastnik se tudi sprašuje, kako je s sredstvi biološkega vlaganja od njegovega prodanega lesa nad 100 m³ na leto gozdni organizaciji in če so ta sredstva nekoristno uporabljena. Drugo območje pa je predel k. o. Sp. Gorje, Podhom in Zasip, kjer se posebno pozimi poleg že številne srnjadi le na nekaj 100 ha zadržuje nekaj desetih jelenov, ki poleg žrtja listnatega in smrekovega mladja, tudi močno objedajo lubja mladih smrekovih dreves v najlepši rasti od tretje do šeste debelinske stopnje.

Pred dvemi desetletji smo za škodo v gozdovih krivili govejo živino, da nam uničuje mladje posebno v okolici gorskih in nižinskih pašnikov. Kmalu za tem smo zaznavali škode od srnjadi in ugotavljali, da škode niso bile povzročene v pašnem času od maja do oktobra, temveč so nastale že pred samo spomladansko pašo. Takratne škode je bilo s primerno zaščito še možno zadržati v vzdržnih razmerah.

Smrekovo mladje, ki še ni doseglo višine nad 1 m, vrh je obžrt, čeprav je bil premaz izveden.

Foto. M. Z.

Smrekovo in bukovo mladje, ki se kljub intenzivni zaščiti ne more razviti zaradi stalnega objedovanja.

Foto: M. Z.

Smrekovo mladje, ki je po 10-letni borbi pobegnilo obžrtju.

Foto: M. Z.

Danes imamo številne pašnike že ograjene in je paša goveje živine ločena od gozda. Tak primer je poljšiški pašnik, kjer se zadnjih nekaj let živina izključno zadržuje v ogradi.

Nasprotno pa se v okoliških gozdovih škode od divjadi močno povečujejo.

Za odlok iz leta 1975 o določitvi lovsko-gojivnih območij v SRS je na predelu Bleda odgovorna Lovska družina Bled in ZGD Triglav. Pravilnik o lovsko gospodarskih načrtih obsega med drugim vrste divjadi in pregled odstrela. 5. člen navaja program sodelovanja z drugimi uporabniki prostora (kmetijski, gozdarski in drugi). 7. člen zahteva oceno pomladanske številčnosti (ni pravilna glede na zimski stalež, ko so škode največje).

Pravilnik o gojitveno čuvajski službi pravi v 9. členu, da lovski čuvaj skrbi za ohranitev naravnega okolja in ukrepa, če ni v skladu z varstvom okolja.

Pomembni so bili tudi sklepi skupščine lovske zveze Slovenija decembra 1981 v Ljubljani. Poglaviti sklepi te skupščine so bili, da se tudi v prihodnje morajo trajno zagotoviti pogoji za ravnovesje v naravi in sicer v sodelovanju z gozdarji. Težišče dela lovskih organizacij naj bo v srednjeročnem obdobju naravnano k trajnemu zagotavljanju pogojev za uravnovesjenost rastlinstva in živalstva, ker je le tako mogoče zagotoviti celovitost in stabilnost naravnega okolja.

Sprejet je bil tudi sklep, da morajo lovske organizacije, ki upravljajo lovišča, dosledneje izvajati ukrepe za omejevanje škode, ki jo povzroča divjad in jo uredijo s samoupravnimi sporazumi.

Iz gradiva skupščine lovske zveze Slovenije pa ni zaslediti odgovornosti lovskih organizacij ali posameznikov pri povzročitvi neuravnovesjenosti rastlinskega in živalskega sveta v naravi, še posebno na predelu bodočega "Triglavskega narodnega parka".

Vprašljivo postaja tudi upravljanje Triglavskega narodnega parka: lovcem, gozdarjem ali celo neki tretji organizaciji, ki bi zadovoljila vsem koristnim in pred-

pisom.

Končno ne smemo mimo novice o zaupani nalogi, da bo sedež mednarodnega združenja gozdarskih raziskovalnih organizacij v prihodnjem petletnem obdobju pri nas v Ljubljani, ker je tudi njen predsednik prof. dr. Mlinšek. Iz tega sledijo številni obiski goz-

darskih strokovnjakov iz vsega sveta, kateri bodo obravnavali svetovno problematiko gozdarstva. Neprijetno bi bilo, da ti strokovnjaki pri ogledih naše dežele naletijo na tako osnovna vprašanja, kot je vprašanje lovstvo do gozda.

Marjan Zalokar

OBNOVA RAZISKOVALNIH PLOSKEV NA POKLJUKI

Leta 1947 je bil ustanovljen Gozdarski inštitut Slovenije. Med prvimi nalogami tega inštituta je

bilo preučevanje smrekovih gozdov na Pokljuki in Jelovici. Namen raziskovanj naj bi bil, ugo-

Isto drevo pred obnovo in po obnovi številke. Foto: J. P.

toviti optimalne pogoje za proizvodnjo kvalitetnega smrekovega lesa in posebnost le-tega. Leta 1949 je bilo izbranih 16 ploskev v starejših sestojih z namenom proučevanja njihovega razvoja. Nekoliko pozneje so bile za proučevanje raznih metod redčenja izbrane še štiri ploskve v mladih sestojih. Na vsakih pet vegetacijskih let se ploskve merijo. Ko inštitut ni imel več svojega človeka za vzdrževanje ploskev, je za ploskve skrbela služba za gojenje gozdov GG. Zadnje meritve so bile narejene leta 1975. Nekatere ploskve so bile medtem opuščene tako, da jih je zdaj še 15. Leta 1979 je bilo dogovorjeno, da ploskve prevzame GG. Inštitut je poslal GG dopis v katerem piše: GG Bled prevzame osnovna terenska dela na raziskovalnih ploskvah, predvsem periodične meritve (klupiranje, merjenje višini), obnavljanje mejnih znakov in številke na drevesih. Ta dopis se je izgubil in preteči sta morali dve leti, da se je naredila fotokopija in da je prišlo vse skupaj do tistega, ki naj bi se tega dela lotil. Med tem pa je čas napravil svoje. Meje raziskovalnih ploskev smo obnovili v jeseni 1981. Novembra smo začeli z obnovo številke. Rečeno nam je bilo, naj bi na drevesa nabili plastične ploščice z nerjavečimi žeblički, v katere bi bile vtisnjene številke. Take obnove številke se niti polotili nismo, saj nam je bilo takoj jasno, da bo več časa potrebno za ugotavljanje številke kot pa za samo pisanje. Številke se niso več poznale popolnoma. Malo boljše je bilo v mlajših sestojih in tam, kjer so bile številke pisane z rdečo barvo. Odločili smo se obnoviti številke z oljnato barvo. Zaradi mraza smo novembra prenehali z obnovo številke, začeli smo spet aprila. Do junija, do začetka vegetacije, smo obnovili osem ploskev. Za to delo je bilo opravljenih 613 delovnih ur. In kdo je bil pri tem delu udeležen? Od delavcev do vodje priprave proizvodnje oziroma bi bilo bolje povedano z obratnim vrstnim redom. Delavci so naredili 188 delovnih ur, tehnični kader pa 425. Za nekatere delavce in tehnični kader je bilo to redno delo, za druge pa poleg svojega rednega dela dodatna obremenitev.

Jože Podlogar

KAJ MENIJO O PRESEKIH

- predsedniki osnovnih organizacij sindikata,
- predsedniki delavskih svetov in
- individualni poslovodni organi

BOŠKOVSKI Drago, predsednik OOZS TO Pokljuka:

Preseki niso slabi. Več bi morali pisati o delavcih, o tem, kako oni doživljajo svoj delavnik. Kadar se v delovni organizaciji pripravlja kakšen pravilnik, bi nekdo moral priti med delavce, da bi slišal njihovo mišljenje, potem naj bi se šele pravilnik sestavljal. Ena stran naj bi bila v Presekih namenjena za predloge in mnenja. Morda bi bilo tudi dobro, da bi se v vsaki številki Presekov predstavila ena temeljna organizacija. Delavci bi tudi radi povedali kaj mislijo o normah.

JEKLER Ivan, predsednik DS TO Pokljuka

Vsebina Presekov:

- Več vsebine poudarjene delavcu - članu kolektiva
- informiranje o poteku gospodarjenja in doseganju rezultatov (bolj preprosto opisno povedano, da je razumljivo za vsakega)
- strokovne razprave naj se ne vodijo v tem listu, ker ni zanimivo in včasih tudi nerazumljivo za večino članov
- več informacij o delovanju samoupravnih organov in družb, političnih organizacij (rešitve, sklepi, določila)
- več informacij o delavcih-članih samih (na novo sprejetih, člani za jubilejne nagrade, upokojitve in podobno, predstavitev delavcev itd.)
- list naj bi bil bolj pester (več člankov, anekdot ipd.)
- list bi morali dobiti vsi člani, in tudi člani, ki so bili pri nas upokojeni.

NOVAK DUŠAN, dipl. ing., vodja TO Pokljuka

Preseki naj bi služili tudi za usklajevanje stališč TOZD-ov. Ka-

dar se pripravljaja kakšen nov predlog dobiš od sektorja, ki tak predlog pripravlja po en izvod in z njim moraš pred samoupravne organe ali pred kolektiv. Kolektiv s predlogom ni seznanjen. Preseki bi tak predlog objavili, objavili bi tudi pripombe na predlog. V tem primeru bi seveda Preseki morali pogosteje izhajati, morda vsak mesec. Na naslovni strani pod naslovom Preseki niso omenjene skupne službe.

Jože Podlogar

V pogovoru s Tončko, Vido in Anico, ki delajo v knjigovodstvu TOZD in TOK v Bohinju smo ugotovili, da bi radi imeli PRESEKE prikupnejše. Za vzor bi lahko imeli LIP-ovo GLASILO, ki je preglednejše in prikupnejše. Montaža našega glasila je slaba. Naslovi so večkrat neopazni. Tudi vsebina naslovov večkrat ne opozarja na vsebino članka. Sklepe samoupravnih organov ne smemo skrivati pod NOVICE BREZ NA-SLOVA. Časopis nima samoupravnega in političnega poudarka. O tozdovskih samoupravnih sklepih ni glasu. O delu ZK v podjetju sploh še nismo čitali. Želeli bi več kadrovskih informacij: rezultati razpisov, o porokah, rojstvih, odhodih itd. Privlačni so zunanji dopisniki, npr. iz šol. Preveč je strokovnih in finančno-ekonomskih, nezanimivih razglabljanj, ki jim manjka ost resnice. Pogrešamo kritičen odnos do dela in rezultatov. Premalo je razvedrila. Predlagamo stalno križanko, ki naj ima nam prilagojeno vsebino. Želeli bi stalno uganko. Prva stran je lilo-ovno preveč preprosta. Številke so preobsežne, bratec ne utegne v enem mahu prečitati vsega in tako ostane del informacij izgubljen. Zaradi redkega izhajanja ima časopis pečat neaktualnosti. Želeli bi nadaljevanko, ki bi številke povezovala. Primerna bi bila lokalna zgodovinska tema ali poljudno leposlovje. Pravilnike bi morali objavljati v skrženi obliki kot vsebinski povzetek. Na splošno se vidi, da so PRESEKI na-

menjeni predvsem uslužbencem kar pa ne bi smeli biti namen.

Tončka, Vida in Anica bi ob naslednjem solidarnostnem dnevu želele, da bi jih povabili na tereško delo, kot so letos blejske uslužbenke.

SLIVNIK Janez, predsednik DS TO APD:

Preseki so boljši kot prejšnja leta. Še vedno je premalo konkretne problematike, premalo dejanskega dogajanja na GG. Lahko bi objavili vse sklepe DS DO. Razna poročila, npr. finančna, naj bi bila podana v krajši in razumljivejši obliki, prirejena za vse delavce. Preveč je poročil o ekskurzijah in potovanjih.

STARE Jože, predsednik OOZS TO APD:

Časopis je v redu. Premalo je konkretnih vprašanj in konkretne problematike, ki se veže na proizvodnjo. Premalo je predlogov o izboljšanju poslovanja. Predlaga rubriko, v kateri bi bili v skupni obliki opisane naloge in vloga DS, sindikata, delavske kontrole itd.

VIDIC Tadej, vodja TO APD:

- predlagam časopisni format
- menim, da je bolje, če je glasilo manj obsežno in da izide večkrat
- informacije bi morale biti bolj strnjene in razumljive vsakomur
- zajeti bi morali vsa pomembna dogajanja v DO v proizvodnji in družbenopolitičnem življenju (sindikata, ZK, mladina)
- pridobiti čim več dopisnikov iz vrst neposrednih proizvajalcev. Z njihovimi prispevki bi glasilo še bolj približalo vsem članom kolektiva.
- vsebino glasila še bolj usmeriti k spodbujanju stabilizacijske naravnosti.

V. T.

Marija OGRIN, predsednik OOZS DS SS:

Menim, da so Preseki primeren način obveščanja naših delavcev o delu in poslovanju v delovni organizaciji. Da pa bi ugotovili, kaj menijo o glasilo ostali delavci predlagam, da bi v eni od naslednjih številkih izvedli o tem anketo.

Vsebinska glasila je dokaj pestra, pogrešam le nekaj več prispevkov iz dela in življenja delavcev v neposredni proizvodnji.

POGAČAR Stane, predsednik delavskega sveta DS SS:

V Presekih bi bilo pomembno, da bi bil vsak član kolektiva informiran o vseh važnejših dogajanjih gospodarjenja na celotnem področju DO.

Menim, da bi sleherni član kolektiva rad prebiral važnejše sklepe DS posameznih TOZD, kakor tudi CDS.

Cveto ČUK, dipl. ing., Individualni poslovodni organ DO:

Preseke spremljam že vrsto let, prav od pričetka njihovega izhajanja. V tej, kar dolgi dobi, se je oblika in vsebina pogosto spreminjala, tako kot časi. Vedno pa so bili Preseki dobri in dobrodošli domačim in zunanjim bralcem. Vsebinska Presekov je pestra, le na čase je preveč prispevkov, ki sicer zanimivo vsebinsko obravnavajo zgolj strokovno in profesionalno. V težkih časih, ki za gospodarstvo prihajajo, bomo potrebovali več prispevkov o delu in stališčih sindikalnih organizacij in zveze komunistov.

● PRESEKI

Janez kliče pod napačnim oknom:

- Lenka, odpri!...
- Taspodnja rjuha b' se bva ogvasiva, če b' se na bva ti nanno zavaliva... (Joža posluša uro, dve... Nekaj časa mu je to v veliko zabavo).
- Janez, čaj jenej, jest sm se te naveličov poslušat!
- O, Joža, a' s' ti?

R. P.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Koliko prispeva naša delovna organizacija za vzdrževanje drsališča na Bledu, za obratovanje smučarskega centra Kobla in za izgradnjo ATC Kranjska gora - Vršič?

1. GG Bled prispeva za stroške obratovanja drsališča na Bledu po pogodbi o združenju sredstev za dobo 15 let od leta 1973 po 0,5 % od dohodka iz sredstev sklada skupne porabe. V obdobju od 1973 - 1982 je bilo združeno 714.911,25 din, od tega v letu 1981 119.853,10 din, v letu 1982 pa 143.823,72 din.

2. Po samoupravnem sporazumu o združenju sredstev za iz-

gradnjo zimskošportnega središča Kobla je bilo v razdobju od 1977 - 1982 združeno 1.072.486,10 din, od tega v 1981 letu 118.382,70 din. Obveznost po samoupravnem sporazumu se plačuje iz poslovnih sredstev TOZD, traja 20 let od l. 1977 in predstavlja investicijsko naložbo.

3. Po pogodbi o združenju sredstev za izgradnjo ATC Kranjska gora - Vršič je delovna organizacija v obdobju od 1974 - 1976 prispevala po 100.000,00 din letno, skupaj 200.000,00 din iz poslovnih sredstev TOZD in predstavlja investicijsko naložbo.

Počitniško razpoloženje je dovoljeno. Regres je razdeljen. Foto: I. V.

9. seja centralnega sveta temeljne organizacije kooperantov gozdarstva Bled

V petek, 11. junija je bila na Bledu 9. seja centralnega sveta temeljne organizacije kooperantov gozdarstva Bled. Delegati so na seji sprejeli samoupravni sporazum o zaposlovanju v občini Radovljica, pravilnik o ravnanju z gorivi in olji, razvid del in načrtovanja usmerjanja in načrtovanja gojenja gozdov in potrdili spremembo načrtov TOK

1981-1985 tako, da je že za leto načrt poseka lesa 101.000 kubičnih metrov v prvotnem načrtu pa je bila načrtovana taka količina poseka lesa šele 1985. leta. Na seji so potrdili tudi nove zneske za dnevnice, kilometrine, sejnine, štipendije in nagrade za počitniško prakso in pripravnike. Potrdili so kandidate za skupščino sklada za inter-

vencijo kmetijstva in porabo hrane in za gozdno gospodarstvo. Bled izvolili delegata ing. Andreja Ariha. V članstvo TOK so sprejeli nekaj novih članov. Največ pa so na seji govorili o pripombah in predlogih, ki so jih na zborih kmetov - članov TOK v mesecu maju dali kmetje. Kmetje so na zborih med drugim vprašali, zakaj so različne cene lesa pri GG Bled in GG Kranj. Mnenja so bili, da med ceno hlovdovine in desk ni pravega razmerja, da je plan poseka listavcev previsok. Predlagali so, da bi bil plan za lastno porabo lesa za kmete in nekmete ločen, naj bo pri dodeljevanju količine lesa za lastno porabo merilo tudi število govedi, ki jih kmet stalno redi, da je treba preveriti ceno za nakladanje lesa, da je treba preveriti, če je pravilno vrednoteno delo kmeta v gozdu, naj bo letos regres za umetna gnojila dva dinarja za kilogram itd. Delavci servisa za molzne stroje naj imajo s seboj vedno vse tiste rezervne dele, ki jih je moč nabaviti v Jugoslaviji. Največ predlogov pa so kmetje kooperanti imeli na zborih za popravilo gozdnih poti, mostov in gradnjo gozdnih poti - vlak, ker bodo le tedaj, če bodo gozdovi dostopni, lahko redno sekali letne prirastke lesa.

Ob začetku razprave so delegati zadolžili pristojne organe, da začnejo reševati pripombe, priporočila in predloge z zborov kmetov kooperantov. Vodstvo temeljne organizacije kooperantov pa so zadolžili, naj pri zavarovalnici ugotovi, če bi bilo možno kolektivno zavarovanje za vse kmete - člane TOK, ki v svojih gozdnih sekajo les. Teh je na območju GG Bled okrog 1300.

Centralni svet TOK je sprejel tudi ugotovitveni sklep o izvolitvi članic odborov kmečkih žena, ki so jih kmetje izvolili na zadnjih zborih.

Ciril Rozman

PRESEKI

Sodelavec

Janez: Hlodi so se pocenili! Kako to misliš? Tako, deske so se podražile.

NOVICE BREZ NASLOVA

Sklepi TOZD GG Bled v maju in juniju:

- Regres za letni dopust za leto 1982 naj se deli tako kot predvideva 50. člen SS o spremembah in dopolnitvah SS o skupnih osnovah in merilih za razporejanje ČD in delitve sredstev za OD.

- Na osnovi določil SS o spremembah in dopolnitvah SS o skup-

nih osnovah in merilih za razporejanje ČD in delitev sredstev za OD ter glede na družbeni dogovor o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog (Ur. list SRS, št. 14/82) in na dogovor o uresnitvi zvanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1982 (Ur. list SRS, št. 1/82) so DS sprejeli sklepe o naslednjih izplačilih:

1. Dnevnice:

- cela dnevnicna nad 12 ur	518,00 din
- polovična dnevnicna na 8 do 12 ur	283,00 din
- znižana dnevnicna od 6 do 8 ur	196,00 din
2. Stroški za ločeno življenje:

- za stanovanje največ	4.370,00 din
- za prehrano največ	4.660,00 din
3. Prenočišče v hotelu B kategorije: 486,00 din
4. Za prevoženi kilometer na službenem potovanju z lastnim avtomobilom se prizna:

- za 15.000 km letno	7,00 din/km oz. 8,75 din/km za g. ceste
- za 20.000 km letno	6,30 din/km oz. 7,88 din/km za g. ceste
- za 25.000 km letno	5,90 din/km oz. 7,38 din/km za g. ceste
5. Nagrade ob delovnih jubilejih:

- za 10 let delovne dobe	5.512,80 din
- za 20 let delovne dobe	8.268,00 din
- za 30 let delovne dobe	11.025,60 din
6. Nagrade za delo ob upokojitvi:

- do 20 let delovne dobe	20.440,80 din
- od 20 do 30 let delovne dobe	25.571,60 din
- nad 30 let delovne dobe	30.661,20 din
7. Masa sredstev za regres za LD se v letu 1982 poveča za 20% glede na leto 1981. Regres se izplačuje po 50. členu samoupravnega sporazuma o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za razporejanje ČD in delitve sredstev za OD.
8. Honorar za prispevke v internem glasilu ostane isti kot v letu 1981.
9. Sejnine se glede na leto 1981 povečajo za 30%, tiste TOZD, ki so v letu 1981 izplačevale sejnine v višini 70,00 din izplačujejo v letu 1982 sejnine
10. Dnevnice, stroški za prenočišča, stroški za ločeno življenje, stroški za prevoženi kilometer in sejnine se izplačujejo v predlagani obliki od 1.5.1982 dalje. Regres za LD, nagrade ob delovnih jubilejih, nagrade za delo ob upokojitvi se izplačujejo v predlagani obliki od 1.1.1982 dalje.

v višini 91,00 din.

- Delavski svet so potrdili predlog izobraževalne skupnosti za gozdarstvo Ljubljana o izvolitvi odbora za samoupravno delavsko kontrolo. Odbor naj bi sestavljali Bernard Urbančič, Gozdarski šolski center Postojna kot pred-

sednik in člani dr. Amer Krivec, BF VTOZD Gozdarstvo, Rudi Kostevc, gozd. tehnik, GG Brežice, Anton Prelesnik, dipl. ing. GG Kočevje in Jože Kure, dipl. ing. GG Novo mesto.

- Delavski sveti so se strinjali s spremembo osnove za nagrajevanje nekaterih oblik izobraževanja, katere je delno pripravil center za izobraževanje SRS, delno pa GG Bled.

- Sprejet je bil pravilnik o ravnanju s tekočimi gorivi in olji.

- Delavski sveti so potrdili tudi predlog programa financiranja naložb v letu 1982.

- Na podlagi določil 41. in 42. člena zakona o delovnih razmerjih in 6. čl. SS o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja v občini Radovljica smo dolžni sprejeti plan sprejemanja pripravnikov v letu 1982.

Na 18. seji delavskega sveta delovne skupnosti skupnih služb dne 28. maja je bil tako sprejet načrt sprejemanja pripravnikov za leto 1982

- 1 gozdarskega inženirja TOZD Gozdarstvo Bohinj
- 1 gozdarskega tehnika TOZD Gozdarstvo Pokljuka
- 1 ekonomskega tehnika TOZD Gozdarstvo Jesenice
- 1 ekonomskega tehnika TOK Bled

- Prav tako so bili sprejeti sklepi o povračilu stroškov delavcem, dodatek za deljen delovni čas, OD pripravnikov, nagrade učencev z učno pogodbo, nagrada za obvezno počitniško prakso.

1. Delavcem, ki se vozijo na delo z javnimi prevoznimi sredstvi se povrnejo prevozni stroški v dejanski višini zmanjšali za din 111,55 mesečno.

2. Povračilo stroškov za prihod na delo in odhod z dela na relacijah, kjer ni javnega prevoza, se obračunavajo v višini 2,45 din/km, če znaša razdalja do 20.000 km letno in 2,07 din, če znaša razdalja do 25.000 km letno. To nadomestilo se obračuna, če je mesto stanovanja od delovnega mesta oddaljeno več kot 3 km.

3. Za deljen delovni čas pripada delavcu dodatek: 604,60 din bruto mesečno, če traja prekinitev več kot eno uro, stanovanje pa je oddaljeno do 2 km, 1.209,20 din bruto mesečno, če traja prekinitev več kot eno uro, stanovanje pa je oddaljeno več kot 2 km.

4. Pripravniku pripada mesečno akontacija OD v višini:

- pripravniki s srednjo izobrazbo 7.807,10 din neto OD/mesec
- pripravniki z višjo izobrazbo 10.037,70 din neto OD/mesec
- pripravniki z visoko izobrazbo 11.710,65 din neto OD/mesec

- I. letnik srednje šole
- II. letnik srednje šole
- III. in IV. letnik sred. šole

- I. letnik visoke šole
- II. letnik visoke šole
- III. in IV. letnik visoke šole

5. Nagrade učencev z učno pogodbo:

- I. letnik šole za gozdarje 2.788,25 din neto OD/mesec
- II. letnik šole za gozdarje 3.345,90 din neto OD/mesec
- I. letnik šole drugih strok 2.230,60 din neto OD/mesec
- II. letnik šole drugih strok 2.788,25 din neto OD/mesec
- III. letnik šole drugih strok 3.345,90 din neto OD/mesec

6. Za čas obvezne počitniške prakse pripada učencem in študentom nagrada, ki znaša na mesec:

	na terenu	v pisarni
- I. letnik srednje šole	3.345,90 din	2.788,25 din
- II. letnik srednje šole	4.461,20 din	2.788,25 din
- III. in IV. letnik sred. šole	5.576,50 din	3.345,90 din
- I. letnik visoke šole	4.461,20 din	3.345,90 din
- II. letnik visoke šole	5.576,50 din	4.461,20 din
- III. in IV. letnik visoke šole	6.691,80 din	5.576,50 din

7. Povračilo stroškov za prihod na delo in z dela z osebnim avtomobilom velja od 1.5.1982 dalje, ostalo od 1.1.1982.

M. Č

Deskanje je postalo moda.
Foto: I. V.

KADROVSKE SPREMEMBE

V maju:

V aprilu:

PRIŠLI:

JOŠAR Drago
TOZD Gozd. gradbeništvo
HUKAREVIČ Rasim
TOZD Gozd. gradbeništvo
HUKAREVIČ Adil
TOZD Gozd. gradbeništvo
HUKAREVIČ Mirsad
TOZD Gozd. gradbeništvo
HUKAREVIČ Hasib
TOZD Gozd. gradbeništvo
HUKAREVIČ Asim
TOZD Gozd. gradbeništvo
NADAREVIČ Ismet
TOZD Gozd. gradbeništvo
OMERADŽIČ Ramo
TOZD Gozd. gradbeništvo
ČAUŠEVIČ Dedo
TOZD Gozd. gradbeništvo
JUKIČ Meho
TOZD Gozd. gradbeništvo
RUŽNIČ Mehmed
TOZD Gozd. gradbeništvo
NADAREVIČ Husein
TOZD Gozd. gradbeništvo
ČEHIČ Ismet
TOZD Gozd. gradbeništvo
RAMAKIČ Emin
TOZD Gozd. gradbeništvo
RAMAKIČ Asim
TOZD Gozd. gradbeništvo
PROSIČ Enes
TOZD Gozd. gradbeništvo
JUKIČ Ramiz
TOZD Gozd. gradbeništvo
LEKS Peter
TOZD Gozd. gradbeništvo
SMAJIČ Hasib
TOZD Gozd. gradbeništvo
AVSENEK Janez
TOK OE Radovljica
PRAPROTNIK Marija
DSSS
BAŠIČ Bajko
TOZD Gozd. Bohinj

ODŠLI:

ODAR Franc
TOZD Gozd. Jesenice
starostna upokojitev
MARTIČ Jela
TOZD Gozd. Jesenice
na lastno željo
PREM Ludvik
TOZD Gozd. gradbeništvo
smrt
OGREŠEVIČ Ahmed
TOZD Gozd. gradbeništvo
sporazumno

MAČINKOVIČ Ilija
TOZD Gozd. gradbeništvo

BABIČ Stjepan
TOZD Gozd. gradbeništvo

PREŽELJ Jože
TOZD Gozd. avtoprevoznništvo

BEZNIK Štefan
TOZD Gozd. avtoprevoznništvo

KLARIČ Mijo
TOZD Gozd. Bohinj

PRANJIČ Juro
TOK OE Radovljica

PAUREVIČ Ilija
TOZD Gozd. Jesenice

STOJČEVIČ Peter
TOZD Gozd. Jesenice

BUČIČ Peter
TOZD Gozd. Jesenice

ODŠLI:

RAMAKIČ EMIN
TOZD Gozd. gradb.
sporazumno

DOMITROVIČ Klara - DSSS
upokojitev

Število zaposlenih po TOZD 31. 5.
1982

TOZD Gozdarstvo Bohinj	83
TOZD Gozdarstvo Pokljuka	97
TOZD Gozdarstvo Jesenice	60
TOK Bled	64
TOZD Gozdno gradbeništvo	94
TOZD Gozdno avtoprevozn.	59
DSSS	57

Skupaj GG Bled 514

JUKIČ Tomo
TOZD Gozd. gradbeništvo
sporazumno

AMBROŽIČ Ciril
TOZD Gozd. avtoprevoznništvo
upokojitev

VERDNIK Lidija
TOK OE Radovljica
iztek preizkusnega roka

PREMEŠČENI:

ARH Marjan
iz DSSS v TOZD Gozd. gradbe-
ništvo

PRIŠLI:

MUJKIČ Zamo
TOZD Gozd. gradbeništvo
KORDIČ Franc
TOZD Gozd. gradbeništvo
JUKIČ Mato
TOZD Gozd. gradbeništvo
VUČKOVIČ Slavko
TOZD Gozd. gradbeništvo
MIŠIČ Mijo
TOZD Gozd. gradbeništvo
DUNDIČ Marko
TOZD Gozd. gradbeništvo
DUNDIČ Mate
TOZD Gozd. gradbeništvo
MILINOVIČ Ivan
TOZD Gozd. gradbeništvo
LONČAR Andrija
TOZD Gozd. gradbeništvo
LONČAR Nedeljko
TOZD Gozd. gradbeništvo
ČALJKUŠIČ Ivan
TOZD Gozd. gradbeništvo
MILINOVIČ Gojislav
TOZD Gozd. gradbeništvo
PIPLICA Jozo
TOZD Gozd. gradbeništvo
RUŠIČ Milvoj
TOZD Gozd. gradbeništvo
ROJNICA Nikola
TOZD Gozd. gradbeništvo
MUŠARA Vinko
TOZD Gozd. gradbeništvo
ČOLIČ Ilija
TOZD Gozd. gradbeništvo
ŠARAC Nikola
TOZD Gozd. gradbeništvo
TUCAKOVIČ Stipo
TOZD Gozd. gradbeništvo
AKMADŽIČ Peter
TOZD Gozd. gradbeništvo
SEKELEZ Branko
TOZD Gozd. gradbeništvo
SEKELEZ Ante
TOZD Gozd. gradbeništvo
SEKELEZ Stjepan
TOZD Gozd. gradbeništvo
JENSTERLE Drago
TOZD Gozd. gradbeništvo

PRESEKI

Mož z ženo z Gorenjskega pride v ponedeljek v Ljubljano v hotel in vpraša receptorja za sobo. Receptor ni vedel, kakšno sobo želita in je vprašal moža: "Ali želita sobo s kopalnico ali brez?" Mož odvrne: "brez, saj ne bova ostala tukaj čez nedeljo."

ODGOVORNOST, PREDVSEM PA DOBRA VOLJA!

Ko sneg skopni se tudi zima poslovi iz naših bohinjskih gozdov. Za seboj pušča znane posledice in škodo. Vsak dober gospodar, lastnik gozda si gozd spomladi ogleda in se odloča glede čiščenja, posaditve, nege in poseka preko leta.

Še ne v tako davni preteklosti je bil gozd jamstvo za socialno varnost njegovemu lastniku. V zadnjem povojnem obdobju pa nas je gozd reševal iz gospodarskih težav. Nastopil je čas, ko so se zaposlili tudi kmetje in polkmetje, ter postali po svojem položaju kmetje - delavci in si zagotovili osebni dohodek kot glavno osnovo za preživljanje in je postal nekaterim gozd v življenju manj pomemben. V nas pa je ostala usedlina iz preteklosti, želja po lastništvu gozda, ki smo si jo pridobili z dedovanjem, darilom ali cenanim nakupom. Danes je mnogo več lastnikov gozdov kot jih je bilo v preteklosti, zato je skrb za gozd v pogledu vlaganja vanj, posaditve in njegove nege, ter tudi glede gospodarnega poseka vedno slabša. Starejša generacija lastnikov gozdov prepušča gozd svojim naslednikom, kateri pa v večih primerih zaradi ekonomske nezainteresiranosti slabo skrbijo za svoj gozd.

Samoupravni organi, ki so bili v letu 1981 v gozdarstvu, TOZD-u kmetov kooperantov Bohinj obnovljeni, so jo v svojem delovanju dobro zastavili. Sprejeti sklepi so nam poznani in jih je dovolj. Doslej je bila in je sedaj še bolj povečana odgovornost na nas lastnikih gozdov in smo kot vedno tudi sedaj mi na vrsti, pri čemer pa naj bi bilo tudi čimveč dobre volje. Predvsem bi bilo treba doseči vsaj to, da bi bili naši gozdovi v vseh ozirih na taki stopnji, kot so družbeni. Tudi prirastek bi se moral približati tistemu, ki je v družbenih gozdovih. Plan poseka bi moral biti tudi v naših zasebnih gozdovih izvršen stoodstotno, ker

je le od tega odvisno delo in socialna varnost gozdarskega in lesno predelovalnega delavca. Potrebno bi bilo, da vsak lastnik gozda poseka in odda toliko lesa, kot znaša njegov letni naravni prirastek. Gozd je splošna družbena dobrina, zato je dolžnost njegovega lastnika, da skrbi zanj tako, kot skrbi dober gospodar za svoje njive, travnik in vrt.

TOZD Kmetov kooperantov v gozdarstvu Bohinj letnega plana poseka v letu 1981 ni izpolnil. Delovno in organizacijsko se postavlja na lastne noge, se utrjuje in uveljavlja. Prav pa nima, da sodeluje in skrbi predvsem za svo-

je kooperante, medtem ko nekooperanti, lastniki gozdov ostajajo izven organizacije sodelovanja njihove skrbi in informiranja. V splošni družbeni skrbi za gozd in v odnosu do izvršitve plana poseka pa smo vsi odgovorni. Stremeti je, da bo v bodoče TOZD kooperantov kmetov lastnikov gozdov s svojimi samoupravnimi organi in njihovimi delavci še bolj prisoten s svojo odgovornostjo v gospodarstvu Bohinja, ter v gospodarstvu celotnega Gozdnega gospodarstva Bled in preko le-tega v celotni družbi. Prav tako pa mora biti prisoten s svojo odgovornostjo tudi do lastnikov gozdov v pogledu informiranja, ker bo le dobro informirani in vzpodbujeni lastnik gozda vključen v vsestransko sodelovanje in bo svojo odgovornost izvrševal lažje in boljše volje.

To pa je zelo važno!

Lojze Soklič

SOLIDARNOSTNA SOBOTA

Dne 8. maja 1974 so skupščine republik in avtonomnih pokrajin sprejele dogovor o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije, ter republik in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic elementar-

nih nesreč. Sredstva solidarnosti so namenjena za odpravljanje posledic elementarnih nesreč, ki so jih v republikah in avtonomnih pokrajinah pretrpeli občani, organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in

Če je dobra volja, tudi grd teren ni ovira za uspeh.

Foto: J. P.

družbenopolitične skupnosti, kot tudi za medsebojno pomoč republikam in avtonomnim pokrajinam, v katerih so nastale škode zaradi velikih elementarnih nesreč. Kot elementarne nesreče so mišljeni potres, poplava in druge nesreče, ki jih s svojimi predpisi določijo republike in pokrajine, pri katerih sta ogrožena življenje ali zdravje večjega števila ljudi oziroma je povzročena večja škoda. Eden od virov za oblikovanje sredstev solidarnosti je osebni dohodek delavcev iz katerega se plačujejo sredstva v višini povprečnega enodnevnega neto OD, oziroma v višini sredstev dodatno organiziranega delovnega dne.

V GG Bled smo se odločili, da vsako leto organiziramo dodatni delovni dan - soboto - po načelih gospodarnega ravnanja, s čimer z novo ustvarjeno vrednostjo povečujemo družbeni produkt in ne zmanjšujemo osebnega dohodka zaposlenih delavcev. Letos je bila po planu solidarnostna sobota razporejena na dan 15. maj. Da bi administrativni delavci v DS SS prispevali k povečanju vrednosti proizvodnje smo se nekateri na pobudo OOS odločili, da bomo solidarnostno soboto preživeli tako, da bomo delavcem TOZD Pokljuka pomagali pri pogozdovanju. V soboto zjutraj se nas je zbralo 12 pred upravno stavbo. Prepričan sem, da bi nas bilo več, če bi o akciji zvedeli nekaj dni poprej in ne šele v petek 14. maja, ko je že vsak imel narejen načrt dela za soboto. Oblečeni smo bili delovno in dobro razpoloženi, obljubljal pa se je tudi lep dan, saj je bilo jutro sončno. Z dvema kombijema smo se odpeljali na Pokljuko in se ustavili na makadamski cesti, kjer so nas pričakali delavci TOZD Pokljuka z orodjem (rovnicami) in smrekovimi sadikami. Ker je bil na levi in desni strani zasnežen gozd, smo se spraševali, kje bomo sadili. Razdelili smo si orodje in sadike in za delavci TOZD Pokljuka začeli lesiti v zasneženi hrib. Kmalu se je pokazalo nezasneženo pobočje, kjer smo se ustavili in odložili orodje in sadike.

Sledil je kratek počitek in navodilo, kako poteka pravilno pogozdovanje, za primer pa smo lahko opazovali delavce TOZD Pokljuka, ki so že začeli z de-

lom. Razdelili smo se v skupine po dva. Večina moških je kopal jame za smreke, dekleta in žene pa so sadile. Kmalu smo začeli odlagati oblačila, saj nam je postalo vroče od dela in sonca. Teren je bil skalnat in strm, tako da vedno ni bilo lahko najti mesta, kjer bi sadili. Kljub temu je delo potekalo v dobrem razpoloženju, vsak pa si je prizadeval, da bi posadil čim več dreves. Proti deseti uri nas je že močno dajala žeja in ob času malice, ki so nam jo delavci TOZD Pokljuka prinesli na delovno mesto, smo najprej pogasili žejo in šele nato jedli, vendar utrujenosti še ni bilo opaziti. Pogozdovanje smo nadaljevali do konca delovnega dne brez večjih prekinitev, le tu in tam je bilo opaziti, da si je kakšen gasil žejo s snegom. Ko smo končali z delom, smo se z orodjem spustili do ceste, kjer nas je čakala hladna pijača in kratek počitek. Razpoloženje je bilo prav takšno kot zjutraj, torej veselo, kljub temu, da so si tisti z bolj občutljivimi (nežnimi) rokami kazali žulje, ki so jih

pridelali ta dan. S kombiji smo se vračali v dolino, ob poti pa smo se ustavili še v delavskem centru Mrzli studenec, ki je namenjen delavcem za zadovoljevanje potreb po hrani in počitku.

Za mene je bilo pogozdovanje prijetno in koristno doživetje, kjer sem v prijetni družbi zvedel marsikaj novega iz življenja gozdarjev, prepričan pa sem, da to velja tudi za ostale, ki so se odločili preživeti ta dan med gozdni delavci. Iz razgovora z delavci TOZD Pokljuka sem zvedel, da smo dobro delali in dokazali, da tudi administrativni delavci znamo in zmoremo dela, ki jih ne opravljamo vsak dan.

Vsak od udeležencev je povedal, da so vtisi prijetni, ter da si ob podobnih dnevih želi še takšnih akcij. To pa je hkrati poziv, da bi se prihodnje leto solidarnostna sobota zasnovala tako, da bi večina administrativnih delavcev preživela ta dan na terenu sredi gozdov.

Ivan Vidovič

DELOVNO TEKMOVANJE AVTOMEHNIKOV, AVTOELEKTRIKARJEV IN VOZNIKOV NA JESENICAH

Na pobudo medobčinskega sindikata in z organizacijo ZSAM Jesenice, je bilo v soboto 29. 5. 82. tretje delovno tekmovanje avtomehnikov, avtoelektrikarjev in voznikov.

Tekmovanje je potekalo v športni dvorani pod Mežakljo in na poligonu v neposredni okolici.

Samo tekmovanje je obsegalo teoretični in praktični del. V teoretičnem delu so vozniki z testi odgovarjali na vprašanja o samoupravljanju in varstvu pri delu ter iz prometnih predpisov. Avtomehaniki in avtoelektrikarji pa iz motoroznanstva in avtoelektrike.

Sami testi so bili zelo zahtevni

in so terjali poglobljeno znanje, vendar so bili rezultati kljub temu zelo dobri.

Praktični del je pri voznikih obsegal spretnostno vožnjo. Vožnja je obsegala 11 ovir. Pri tem so bili vozniki razdeljeni v več kategorij, po tipih vozil, kakor se je vsak tekmovalec predhodno prijavil. Ovine so zahtevale od voznikov presojanje višine, širine, bočno parkiranje, vzvratno vožnjo, približevanje, določene točke s sprednjim delom vozila in podobno.

Avtomehaniki so imeli praktični del v dvorani pod Mežakljo. Razdeljeni so bili v skupino, ki je tekmovala na Diesel motorjih tipa TAM 5500 in bencinskih mo-

torjih ter na motorjih FIAT Zastava 101, oziroma Fiat 750.

Avtoelektrikarji pa na vozilih TAM 2001.

Pri avtomehnikih in avtoelektrikarjih se je ravno tako upoštevala spretnost, znanje, čas in kvaliteta dela.

Našo delovno organizacijo so častno zastopali vozniki Kopal Drago, Ambrožič Janko in Jensterle Bojan. Od avtomehnikov pa Jamar Janez in Sodja Zdravko.

Kopal Drago se je med vozniki Mercedes 1213 prebil z lanskoletnega tretjega mesta, katerega je dosegel v Kranju, na prvo mesto in s tem potrdil, da tega rezultata ni dosegel slučajno. Tudi ostala dva, Ambrožič Janko in Jensterle Bojan sta bila v prvi polovici, če povemo, da se je udeležilo tekmovanja 49 voznikov, 32 mehanikov in 7 avtoelektrikarjev.

V izredno ostri konkurenci avtomehnikov je v kategoriji bencinskih motorjev Jamar Janez

dosegel drugo mesto, kar je bilo presenečenje za nas in obenem potrdilo, da imamo dober in kvaliteten kader za vzdrževanje naših vozil in mehanizacij.

Pripis

Od avtomehnikov, ki so tekmovali na Diesel in Otto motorjih se je zahtevalo: nastavitev faze motorja, montaža pokrova Gallove verige, jermenice, montaža platin in razdelilca in nastavitev nivoja goriva.

Po končanem tekmovanju je bila slovesna parada in mimohod vseh udeležencev tekmovanja na Čufarjevem trgu. Parade se je udeležilo tudi naše vozilo, katerega je vozil Čuden Janez, ki je pred kratkim dobil od ZŠAM Bled republiško plaketo vzornega voznika.

Za prihodnje leto je bilo določeno, da se IV. delovno tekmovanje priredi na Bledu in sicer v izvedbi ZŠAM Bled, katero bo takrat praznovalo tudi 30 letnico ustanovitve.

Na koncu naj še povem, da je

bila organizacija tekmovanja na visoki ravni, da je bilo sodelovanje med sindikatom in družbeno-političnimi organizacijami različno, čeprav je sama organizacija zahtevala čez 100 ljudi, ki so neposredno sodelovali pri delu.

Tekmovanje ni imelo samo sebi namen, pomenilo je tudi izmenjavo izkušenj, poglobitev prijateljstva in medsebojnega tovarištvstva, kar se na žalost v današnjem času ne dogaja vedno, posebno pa ne na cesti.

Jože Peterman

PRESEKI

Hči materi: "Veš, nazaj domov bom prišla."
Mati: "Zakaj? Ali te vara?"
Hči: "Ne, mene je zalotil."
Mati: "No, saj sem ti vedno pravila, da je lump."

Kopal - 1. mesto

Jamar - 2. mesto

ZNAMENITA DREVESA

Pred tremi leti je Društvo inženirjev in tehnikov GG Bled sprejelo program z naslovom: drevesa spomeniki. Drevesa izjemnih dimenzij in visokih starosti v marsičem prekašajo vse živo v naravi in pritegujejo pozornost ljudi. Društvo bi po protokolu podeljevalo prehodna priznanja lastnikom in gozdarskim službam, ki gospodarijo s tem drevjem, ter jih tako vzgajajo v skrbi za naravne znamenitosti, ki bi jih skušali na primeren način predstaviti javnosti.

Opisana misel je pridobila precej privržencev in zbrani so prvi podatki o drevesih-orjakih, merjenih v prsni debelini. Za glavne drevesne vrste naštejmo najdebelejše:

SMREKA je najdebelejša na Ravneh na Mežakli. Zalokar Marjan ji je namenil 148 cm. Z njo se kosa smreka na Pristavi, ki meri 143 cm in naslednja s 137 cm, kateri je opisal ing. Golob Emil.

JELKA predstavlja najdebelejši iglavec. Na DIT-ovem izletu smo ji izmerili v Trstju nad Uskornico 181 cm. Malo zaostaja debela jelka pri Kobli, meri 171 cm. Tudi ta je precej poškodovana. Njen zaščitnik je Medić Dore. Njko Lapuh nas je seznanil s svojo debelinko pri Poljški planini s 165 cm.

BUKEV je najdebelejša pri Doslavški planini, meri 154 cm. Našel jo je Zupan Marjan. Sledijo Mruževa v Homu s 135 cm in Dežmanova v Zaki. Izmeril jih je Marjan Zalokar.

LIPA - slovensko drevo je po sedanjih podatkih kraljica našega območja. Na Mošenjski planini na robu Jelovice, presenetljivo visoko, je dovolila Janezu Arhu, da ji je nameril 195 cm. Simbolično spominja na pogansko čaščenje dreves.

HRAST je najdebelejši v Grimščicah, kjer v zaščitenem parku meri 145 cm.

MACESEN je najdebelejši v Pišnici. Ing. Žerjav Franc je sporočil, da meri 135 cm. Verjetno moramo med macesni iskati tudi

najstarejše drevo pri nas, tega pa cenijo na preko 1000 let starosti.

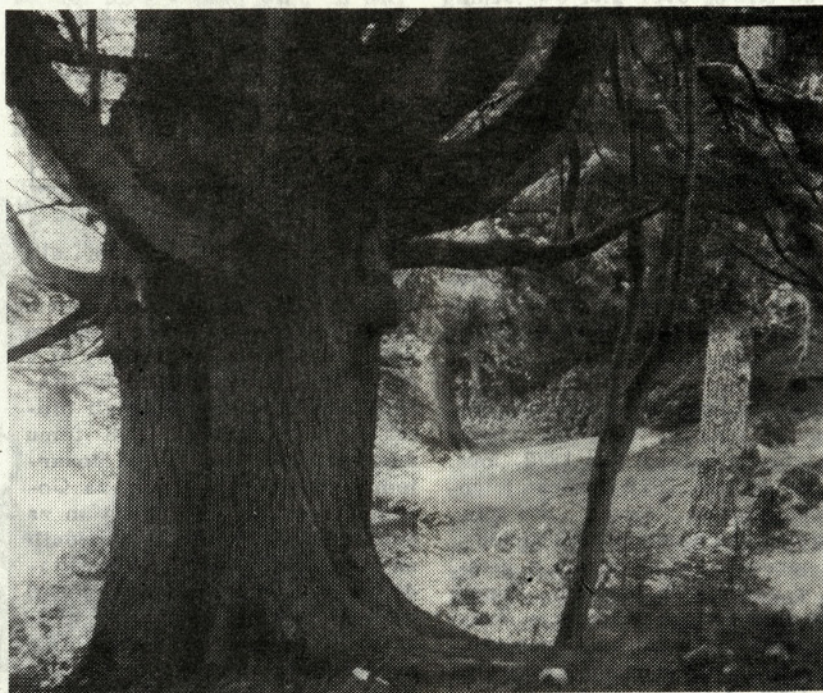
Posebneži po obliki so znani predvsem med smrekami. Leskovo smreko občudujemo ob gozdnih učni poti v Predtrgu, cipresasto obliko ima smreka v Kamnjah, podobna je v Jelju. Znamenita so tudi številna eksotična drevesa v naših starejših parkih.

Čudimo se lahko, zakaj je bilo v zadnjih desetletjih tako malo

storjenega za vzgojo dreves, ki naj bi postala znamenita. Narobe pa je, da je bilo precej uničenega neupravičeno. Menda nas je čas hitrega tempa tehnike tako prevzel, da nam počasna rast drevja ne vzbuja želja po načrtnem vlaganju. Modernejši so dragi spomeniki, ki so tehnično hitro rešljivi. Čas je, da se zave-mo, da se zanimanje ljudi zopet obrača k originalnosti in lepoti, ki nam jo kaže narava v dinamični podobi trenutka neponovljivega.

Mogoče bi lahko postalo naše društvo DIT nosilec akcije za zasaditev arboretuma. Sredstev in strokovnosti ne bi smelo manjkati. Samo začeti bi morali.

I. V.

Smreka na Pristavi (143 cm)

Foto: M. Zupan

Recept za izdelavo sanacijskega programa:

Potrebujemo:

- sanacijska komisija 1 kos
- inšpekcija SDK 1 kos
- analize 1 kos
- povečevalna lupa 1 kos
- delavski svet 55 kosov
- verjeli in bili zveličani čim več

55 kosov analiz usuješ v mikser sanacijske komisije in vsebino

miksaš vsaj 7 sej. Dobro zmiksano vsebino daš kot poobedek poslovnega kosila inšpekciji SDK. Zmes precediš skozi filter plušov in minusov. Minuse ignoriraš, pluse pa razmažeš na papir in jih skozi povečevalno lupo daš na ogled delavskemu svetu, širši družbeni skupnosti pa v prebavo. Če vsega ne porabiš takoj, postavi ostanek v predal in porabi po naslednjem zaključnem računu.

F. Č.

Skoraj dva metra debela lipa na Vodiški planini.

I. V.

GAMSJE GARJE PUSTOŠIJO GORENJSKA LOVIŠČA

S prispevkom imam namen posredovati kolektivu in bralcem našega glasila nekaj razmišljanj o širjenju in posledicah gamsjih garij.

Slovenska javnost je bila obveščena v dnevnikih časopisih kmalu po izbruhu boleznih leta 1972, lovci pa do leta 1979 dvakrat letno preko glasila "Lovec". Po letu 1979 pa vse do maja 1982 ni nihče poročal, kaj se dogaja z gamsi v gorenjskih loviščih. Poročilo strokovnega sekretarja Zveze lovskih družin za Gorenjsko, ing. Branka Galjota v Lovcu št. 4, 1982. leta, pa je marsikateriga lovca v Sloveniji presenetilo. Kužna bolezen namreč še vedno desetka gamse na Gorenjskem, oziroma se širi že na Tolminko.

Ob pojavu boleznih septembra 73 na tromeji Italija-Avstrija-Jugoslavija, v lovišču LD Kranjska gora, je LZS imenovala odbor (štab) za preprečevanje gamsjih garij, katerega član in vodja sem bil do leta 1979.

Po letu 1979 je bil imenovan nov odbor (republiški) zato, ker je bolezen že ogrožala gamse izven gorenjske regije. Na žalost ta

odbor ni poročal lovcem, niti ostali javnosti, kaj se dogaja z gamsi in kozorogi na Gorenjskem. Že ob imenovanju prvega odbora sem bil presenečen, zakaj ni v odbor imenovan nihče od Inštituta za patologijo divjih živali biotehnične fakultete. Kljub temu smo se z vodstvom - funkcionarjem Zveze lovskih družin za Gorenjsko povezali z Inštitutom za patologijo divjih živali in prosili za njihovo strokovno pomoč. Radi so nam pomagali, saj je bil ta pojav področje njihovega strokovnega dela. Organizirali smo predavanja o pojavu kužnih boleznih med divjadjo po lovskih družinah o katerih je predaval dr. profesor veterinarskih ved Stane Valentinčič. Iz njegovih predavanj bi navedel nekaj posebno poudarjenih bioloških zakonitosti:

S pojavom kužnih boleznih v prosti naravi se prižge rdeča luč,

- če se divjad širi izven njegovega biotopa-življenjskega prostora,
- pojav številnih poginov,
- če je v upadanju povprečna telesna teža in trofeja zgovorno priča, da je število živali glede na življenjski prostor preveč,

- upor okolja, ki ima vedno sredstva s katerimi razredči neodporno populacijo,
- bolezen ni poslan od boga kot šiba božja, ampak je posledica

Iz tega sledi, da bolezen ni samo med živalmi, temveč je tudi med nami lovci.

Poleg naštetega je bilo ugotovljeno, da gamsja garjavost ni bila uvedena v zakonodajo kot kužna bolezen, zato praktično ni bilo nikjer nobenih navodil oziroma zakonskih predpisov o zatiranju in preprečevanju.

Najprej smo se morali seznaniti z razvojem povzročitelja ter s tem, kako se prenaša na zdravi osebek. Razvojni cikel komaj 0,2 mm velike pršice traja od položenega jajčeca do spolno zrele pršice cca 5 do 7 dni. Samica odleže v kožo tudi do 50 jajčec. Tako se na gamsu namnoži do pogina cca 1,5 do 2 milijona pršic, ki povzročajo močno srbenje, odpadanje dlake, na koži pa se naredijo do 1 cm debele kraste. V zadnjem stadiju boleznih nastopi tudi zastrupitev, ki povzroči visoko temperaturo, čestokrat nastopi tudi pljučnica, skratka žival pogine v velikih mukah.

Parjenje pršic se vrši zunaj kože, gams se zaradi srbenja stresa ali drgne ob drevo in tako pršice padajo na tla, raznaša pa jih tudi veter. Živali se med seboj okužijo z direktnim dotikom, na ležiščih ali kjerkoli na terenu, ki je okužen. V začetnem stadiju je okuženo žival težko prepoznati, ko pa so znaki že vidni, je tak osebek okužen že mnogo drugih, zato je zatiranje toliko težje. V tuji literaturi je več različnih smernic za zatiranje gamsjih garij. Prvi najbolj učinkovit ukrep je:

Čimprej prekiniti stik med okuženimi in zdravimi gamsi. Za tak ukrep pa mora biti tudi za to primeren teren in sicer mora posamezne trope ločiti tudi naravna ovira - doline, reke, neprehodni grebeni, ceste in podobno. Drugi ukrep pa priporoča, da je treba na večji površini (na več tisoč ha) tako razredčiti gamse, da ne ostane več kot eden do 1,5 na 100 ha najmočnejših predstavnikov srednjega razreda v spolnem razmerju 3 koz-

li na 2 kozi. Tretji način zatiranja pa predvideva odstrel bolnih in sumljivih. Tak način pa pride v poštev, če je šla bolezen skozi lovišče ali če je stalno prisotna.

Odlov in zdravljenje se ni obnesel, ker so živali ponovno obolele. V poštev pa pride le v primeru, če je vrsta ogrožena.

Mi smo se odločili za prvega in drugega, katerega so tudi veterinarji uporabljali pri zatiranju kužnih bolezni med domačimi živalmi, dokler za to ni bilo ustreznega cepiva. Na primer, če se je v nekem hlevu pojavila parkljevka ali slinovka, so hlev spraznili, razkužili in po določenem času ponovno napolnili na račun sklada za primer kužnih bolezni.

Tako smo od tromeje do Korenskega sedla izločili vse dosegljive gamse. Odstreljenih je bilo dvanajst, od teh samo eden ni bil okužen, bil pa je odstreljen tri

mesece kasneje kot ostali. Za ta del lovišča smo se odločili, da ga obdržimo nekaj let praznega, prvič ker ni gamsov biotop, drugič pa zato, ker sta bila na tem delu lovišča v 20 letih odstreljena samo dva gamsa. Vzhodno od Korenskega sedla do planine Blekova v dolžini cca 8 km smo napravili 60 % redčenja. S tem je bila bolezen lokalizirana, saj do konca leta 1975 nismo imeli primera garij v lovišču. Žal pa Avstrijci na nasprotni strani Karavank niso izločili vseh gamsov na tromeji, bilo jih je cca 8 kom, niso pa tudi izvajali predvidenih redčenj, zato se je bolezen širila po severni strani in tako v začetku leta 1976 ponovno izbruhnila na naši strani v Belci.

Če v času od leta 1973 do 1976 ne bi bilo kopnih zim, bi bili gamsi na tromeji dosegljivi nam, saj v normalnih snežnih zimah avstrijski gamsi v večini prezimujejo na naši strani i. Kopne zime pa so pripomogle, da je

številčnost še hitreje naraščala, s tem pa tudi boljši pogoji za razvoj bolezni. Odpor posameznih lovcev pa je še dodatno onemogočal izvajanje predvidenih ukrepov. Na novem žarišču v Belci je bilo določeno, da se na cca 300 ha izvrši radikalni odstrel, tako vzhodno kot zahodno pa redčenje. V Belci je bilo na 300 ha odstreljenih 60 gamsov, od teh 32 že okuženih, 40 gamsov pa je bilo odstreljenih na teritoriju od Kranjske gore do Jesenic kot redčenje populacije. Ta odstrel je bil izveden izven lovnege časa z namenom, da se prepreči širjenje v Julijce. Zaradi tega je nastala polemika, in se je zato prenehalo z nadaljnim redčenjem. Po 15. februarju 76 leta se je v Kr. gori odstreljevalo samo še bolne in sumljive gamse. Do leta 1978 je bilo odstreljenih 83 gamsov, v istem času pa jih je 220 poginilo, kar znaša skoraj 303 gamse, torej je imelo 303 gamsov možnost preživeti žarje in je torej obtožba, da je bil v lovišču Kranjska gora storjen totalni odstrel, neresnična.

Katastrofo je treba pripisati tudi odporu lovcev, ko so se sprejemale nove smernice za odstrel gamsov na Gorenjskem. Pri glasovanju je bil proti žal tudi predstavnik LD Kranjska gora. Posluževali pa so se tudi preglasovanja nekaterih ukrepov, ki so jih predpisovale smernice in odbor za preprečevanje garij. Izgovor, da zaradi etičnih razlogov niso odstreljevali slabih gamsov iz mladega razreda v reviji Lovca ni utemeljen. Etika ima v lovstvu zelo relativen pojem. Za marsikaterega ljubitelja narave je kakršenkoli odstrel neetičen. Vprašam pa se, ali je to etično, da se je odstreljevalo tri kozle na eno kozo kar prikazuje priloženi grafikon, če pa se v naravi rodi v spolnem razmerju 1 : 1. Druga napaka, ki jo prikazuje grafikon pa je, da je bilo več kot 70% odstrela v srednjem reprodukcijskem razredu, smernice pa dovoljujejo največ 20% odstrel v tem razredu. Ali je etično, da so v LD Kranjska gora od leta 1970 do 75 odstrelili 70 srnjakov in samo 8 srn, zaokroženo 9:1 v korist kozlov. V istem času pa je preko 100 srnjadi končalo pod kolesi na cesti, večina srn z mlekom ali brejih. Takih in podobnih primerov pa je še več,

Ujeta slepa gamsovka, poginila med prevozom v Ljubljano (na inštitut za patologijo divjih živali) 1969. leta. Foto: Černe Vid

vendar bi morali v principu izločanja posnemati naravo. Roparji in drugi selektorji v naravi izločajo fizično slabše osebe, teh pa je največ v mladem in stašem razredu. Danes je teh roparjev manj in bi morali vlogo selektorja prevzeti lovci. Posledica porušenega ravnovesja pa so izbruh kužnih bolezni, ki jih povzročajo pršice, virusi in drugi škodljivci, ki nastopajo v milijonskih masah.

Ugotavljamo, da gamsom grozi največja katastrofa v zgodovini slovenskega lovstva. Na Gorenjskem in delno na Tolminskem je že cca 4000 do 5000 gamsov manj po izbruhu bolezni, s tem pa je nastala velika materialna škoda, morda pa tudi biološka, kar ponovno potrjuje izbruh garij na tromeji. Zanimiva pa je ugotovitev, da je bil največji pogin gamsov v Julijcih v gozdnem rezervatu Mala Pišnica in v Martuljku, kljub temu, da lovci trdijo, da je zaradi intenzivnega gospodarjenja z gozdovi in obdelovalno zemljo divjad v upadanju. Prav v Mali Pišnici ni bilo nobenega poseka od leta 1945, v Martuljku pa v 20-letih ni bil posekan niti 20 % etat. Zaraslo pa se je 65 ha košenic in pašnikov.

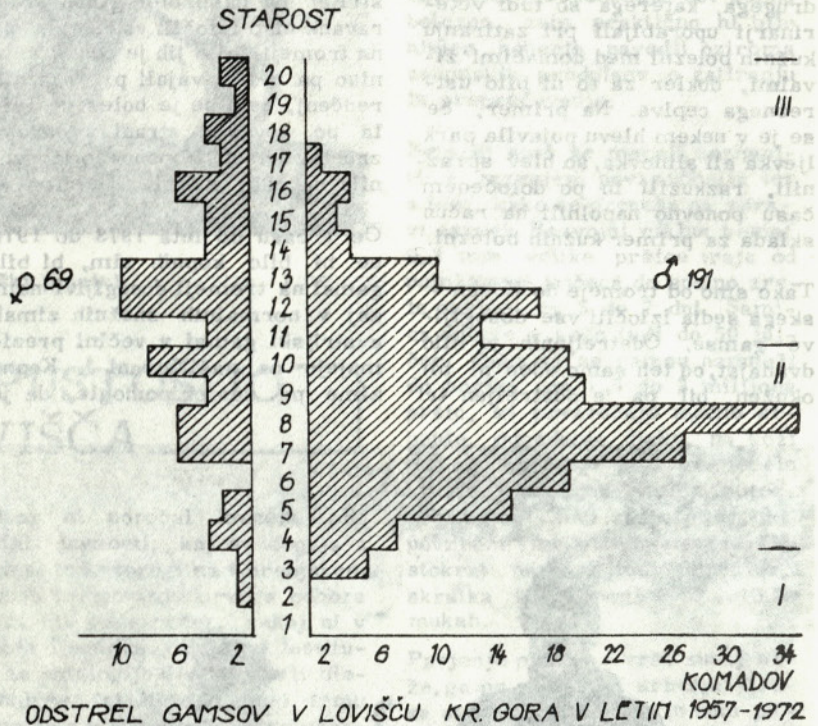
Divjad ni samo za lov in šport, ampak je tudi velikega strateškega in gospodarskega pomena in ravnovesja v naravi. Iz strateškega vidika gledano in pa ob upoštevanju naše samoobrambe v naših loviščih, sedaj ni približno 80 do 100 ton mesnih zalog kot bi jih bilo sicer. Poleg tega pa sta ogrožena kolektiva gojitveno lovišča "Triglav" in "Kozorog", saj sta se prav ta dva kolektiva vzdrževala v glavnem od lova. Prikrajšani pa smo tudi za precejšen pritek deviz, nekaj za prodane trofeje, večinoma pa za prodano divjačino na tuje tržišče. Vsa nastala škoda do sedaj gre že v milijarde.

Zaključujem z mnenjem, da bi bilo v lovstvu v bodoče potrebno več strokovnosti in odgovornosti, kar je bilo še posebej poudarjeno na študijskih dnevih "Gozd-divjad", ki jih je organizirala Biotehnična fakulteta leta 1980. Dopolniti bi bilo potrebno Zakon o gojitvi in varstvu divjadi, tako da bo za nepravilnost posega v populacijo odgovorna tudi lovska organizacija. Potrebno pa bi bilo,

da bi se organizirale inšpekcijske službe, ki bi skrbele za pravilno gospodarjenje z divjadjo. Zakonsko pa bi bilo potrebno zagotoviti, da bi se v poslovnik lovskih organizacij vnesel člen, ki bi zagotovil kontrolo oziroma nadzor za pravilno izvrševanje plana odstrela. Lov pa bi bilo na sploh treba še bolj podružbiti in s tem zagotoviti večjo varnost divjadi. Razmere kažejo, da

je odborom, ki se imenujejo "Varstvo okolja" treba spremeniti naslov v odbor za "Varstvo okolja in faune". Morda na osnovi vsega navedenega še zaključek, da je gamsja pravda na Gorenjskem doživela katastrofo in bi bilo bolje, da bi se manj odlikovali in več strokovno delali, v korist divjadi.

Loje Mertelj

INFORMATIKA 82

Tako se je letos imenovala razstava računalniške strojne in programske opreme, ki je bila v začetku maja v Ljubljani. Razstava je spremljajoča prireditve ob mednarodnem simpoziju za računalniško tehnologijo in probleme informatike. Prireditve sta letos že tretjič organizirala slovensko društvo Informatika ter Elektrotehnična zveza Slovenije. Na štiridnevem seminarju je okrog 80 naših in tujih strokovnjakov prikazalo najnovejše teoretične in praktične dosežke s področja računalništva in infor-

matike. Zelo zanimive pa so bile razprave "za okroglo mizo", posebno razprava z naslovom: Problemi in perspektive računalniško podprtih informacijskih sistemov pri nas. Na razpravi je bilo med drugim rečeno, da informacijski sistem z rutinskimi obdelavami ni potreben za existenco podjetja, informacijski sistem, ki je osnova za odločanje in vodenje pa zahteva velike organizacijske spremembe, ki jih večkrat nismo sposobni izvesti.

J. S.

15. LESNI SEJEM

V Ljubljani, na Gospodarskem razstavišču, je bil od 7. do 11. junija 1982 tradicionalni 15. mednarodni sejem strojev in opreme za predelavo in obdelavo lesa pod nazivom "Lesni sejem".

Na sejmu je sodelovalo veliko število domačih in tujih razstavljalcev, skupno iz 14 držav. Sejem je zajemal opremo za posek, spravilo in transport ter stroje za manipulacijo na lesnih skladiščih, opremo za primarno mehansko predelavo lesa in stroje in opremo za vzdolžni in prečni transport lesa v proizvodnih halah. Razstavljena je bila tudi oprema za izdelavo pohištva in drugih končnih proizvodov. Nato je bila razstavljena še oprema za površinsko obdelavo lesa in oprema za izkoriščanje toplotne energije.

V organizacijah Zveze inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva SR Slovenije je bilo izvedeno posvetovanje o računalništvu v funkciji optimizacije tehnoloških procesov in proizvodnje strojev in opreme za lesno industrijo. Govora je bilo o računalnikih za vodenje procesa od mehанизiranih skladišč, torej od dolžinske oblovine do izdelave vezanih plošč. Referenti so opisali možne izboljšave predvsem za večji izkoristek kvalitetnega lesa, ki ga je s sprotnim ugotavljanjem podatkov in takojšnjo obdelavo z računalnikom, možno doseči. Tudi na našem območju bi pri krojenju oblovine morali pričeti uporabljati pripomočke za krojenje s ciljem čimvečjega izkoristka kvalitetnega lesa.

J. S.

Zgibnik IMT 5131 z dvobobenskim IGLAND vitlom 8.T.

Foto: Šolar Z.

JAPONSKA OD POSNEMANJA DO IZVIRNOSTI

Dr. Veljko Rus, dr. Lojze Sočan in dr. Stane Možina so obiskali Japonsko, jo proučili vsak po svojem področju in napisali knjigo Japonska od posnemanja

do izvirnosti. Knjiga je izšla letos maja in priporočamo, da jo preberete.

Iz nje se lahko marsikaj nauči-

Čistilka je opozorila pred odhodom domov uslužbenca, naj po seji odklopi peč. Seveda je na to pozabil. Spomnil se je zjutraj - enkrat pa se je le.

R. P.

PRESEKI

mo ali vsaj spoznamo, kako so Japonci prišli do industrijskega, gospodarskega - japonskega čudeža.

V knjigi so opisane primerjave z Jugoslavijo, čeprav se bo marsikdo primerjavam čudil. Vendar so naši in njihovi resursi precej podobni:

- obe državi sta v veliki odvisnosti od uvoza energije,
- pomanjkanje domačih virov surovin,
- nezadostna lastna proizvodnja hrane,
- populacijska ekspanzija.

Seveda je Jugoslavija veliko bogatejša kot Japonska, kar zadeva naravne vire, vendar jih premalo izkoriščamo. To sta deželi, ki sta imeli še pred 20 leti enak družbeni produkt na prebivalca in pred tridesetimi leti približno enak delež kmetijskega prebivalstva.

Razvoj Japonske se danes lahko primerja z ZDA in najbolj razvitimi deželami zahoda. Kako je to mogoče! Kaj je povzročilo ekspanzijo razvoja, si preberite v knjigi!

Ne pozabimo, da so Japonci dobri delavci:

- Japonec s svojim delom prispeva kar more in ne kar mora,
- vsak četrti zaposleni da vsaj en koristen predlog na leto, pri nas vsak 500,
- Če za koga, potem bi za Japonce prav gotovo lahko rekli, da živijo zato, da delajo, medtem ko mi delamo zato, da živimo!
- Oni so v delovni proces vključeni praktično 24 ur, ker gre do tudi spat zato, da bodo naslednji dan bolj učinkovito delali.

J. S.

MAJNIŠKI IZLET GOZDARSKIH IN LESARSKIH UPOKOJENCEV

Pokrovitelj letošnjega sicer že tradicionalnega vsakoletnega izleta upokojencev je bila Zveza inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva SRS, ki je tudi nosila stroške avtobusnega prevoza na relaciji Ljubljana-Železniki-Sorica-Jelovica-Bohinjska Bistrica-Ljubljana.

Izleta dne 19. maja 1982 se je udeležilo 32 tovarišev in sicer:

Bitner Franc, Miran Brinar, Tugomir Cajnko, Martin Čokl, Richard Erker, Danilo Fajdiga, Lojze Funkl, Tonček Gabrijelčič, Vlado Hribrnik, Jože Jošt, Tone Knez, Rudi Kremesec, Franjo Jurhar, Janez Juvan, Dušan Kafol, Miha Kancilija, Miloš Kelih, Milan Kuder, Vili Manfreda, Miloš Mehora, Alojzij Mušič, Marijan Presečnik, Franjo Rajner, Franc Sošič, Marijan Šebenik, Venčeslav Štavs, Zdravko Turk, Strojnik Franc, Dušan Trotošek, Brančo Varaha in kot zastopnik Zveze DIT-ov Tavčarjeva, namesto zadržanega predsednika Tratnika. Zaradi službene zadržanosti se izleta ni mogel udeležiti Ciril Remic, sekretar Splošnega združenja gozdarstva.

Iz Ljubljane je avtobus ob 8.15 uri krenil proti Železnikom-Češnjici in se ustavil pred upravnim poslopjem tovarne ALPLES. Tu so udeleženci izleta že pričakovali predstavniki Alples, tov. Demšar in Krapeš, ter Gozdnega gospodarstva Kranj, tov. Martinovič in Pogačnik.

Po prisrčnih pozdravnih nagovorih obeh direktorjev, tov. Demšarja in tov. Martinoviča, je sledil ogled končnih izdelkov Alples v sodobnem, okusno urejenem salonu pohištva. V sejni dvorani nam je tov. Demšar v zelo zanimivih izvajanjih podal sliko podjetja. Povzetek nekaj njegovih podatkov:

"DO ALPLES" zaposluje 950 delavcev, od tega 50 % moških in 50 % žensk. Po strukturi zaposlenih ima 40 delavcev visoko ali višjo izobrazbo, 150 srednjo, od

ostalih pa je polovica kvalificiranih, polovica pa priučenih. Če razčlenimo še visoko izobrazbo, zaposlujejo gozdarje, lesarje, arhitekta, strojnike in dr.

Tovarniška površina obsega 12 ha, od tega je pokritih površin 4 ha. Celotni dohodek v letu 1982 je planiran na 1,5 milijarde din, od tega okoli 20% izvoza na konvertibilno območje.

Proizvajajo vse vrste ploskovnega pohištva, dnevne sobe, spalnice, predsobe, sestavljivi program po naročilu, kosovno, masivno, fonsko pohištvo, poleg tega pa tudi lesno obdelovalne stroje in transportne naprave.

Včlanjeni so v SOZD GLG Bled, letno razžagajo okoli 25.000 m³ iglavcev in listavcev.

V novi toplarni kurijo vse nekoristne odpadke, ki ne gredo v iverico in celulozo in s tem napajajo celoten okoljš.

V izvozni in uvozni dejavnosti poslujejo z vsemi večjimi podjetji v tuzemstvu, na zunaj pa z Ameriko, Avstrijo in Afriko.

V Železnikih smo se ustavili pred plavžem, zavarovanem tehniškem spomeniku, ki je edina zgradba te vrste v Sloveniji. V zraven stoječi 350 let stari Plavčevi hiši se nahaja skrbno urejen lokalni muzej. Sprejel nas je domačin Niko Žumer, zavzet varuh vseh starožitnosti na območju Železnikov. Muzej obsega fužinarstvo, gozdarstvo, žagarstvo, sodarstvo, narodopisno razstavo, sobo domačina - akademika Koblar Franceta in galerijo pomembnih preminulih rojakov Selške doline. Železnike opisuje tudi J. V. Valvazor: "Ime Železniki se je rodilo iz kovinskega sadu, namreč železa in nosijo po njem ime ne le v nemškem ampak tudi v kranjskem jeziku. Tu pridelujejo mnogo železa, iz njega pa vseh vrst orodje, zlasti obilo žebeljev. Mnogo tega železa prodajajo v Italijo."

Knjige loškega gospodstva kažejo, da je bil rudnik že leta 1357 v cvetu... Prvo peč so furlanski železarji zgradili že leta 1277. Znano je, da je bilo fužinarstvo zaradi dobave oglja, ki so ga rabili v velikih količinah tesno povezano z gozdovi v zaledju. Stevilna stara kopišča v bližnjih in tudi oddaljenih gozdovih nam to tudi potrjujejo.

Med vožnjo skozi Zali log smo občudovali posebno etnografsko zanimivost. Vse zgradbe v tem naselju in tudi v sosednjih krajih so krite s skriljem, ki so ga že v davni preteklosti pridobivali v kamnolomu tik nad vasjo.

V Zgornji Selški dolini smo se ustavili na položnem griču nad Podroštom, od koder je lep razgled proti Poreznu in Blegošu.

Strokovnjak Gozdnega gospodarstva Kranj, mag. Pogačnik nam je nazorno predstavil njihovo dejavnost na področju premene in melioracij grmišč in degradiranih gozdov v gozdnogospodarski enoti Zali log. V tej enoti je 5.400 ha gozdov, od tega v družbeni lastnici 1.566 ha (29%). Lesna zaloga je 174 m³/ha, od tega 109 m³ iglavcev in 65 m³ listavcev. Nizka povprečna lesna zaloga je posledica visokega procenta malodonosnih gozdov. V enoti je samo grmišč in slabih panjevskih gozdov izločeno za 1.185 ha ali okoli 22 % površine. Izvajanje del na premeni v enoti Zali log ima prioriteto v gozdno-gospodarskem območju Kranj (zelo dobra rastišča, večji kompleksi, bližina komunikacij in predelave lesa, pripravljenost domačinov pri izvajanju del na premeni).

Vseh melioriranih malodonosnih gozdov v območju je doslej (1966-1980) okoli 465 ha. Osrednji cilj: postopna premena in graditev raznodobnih mešanih sestojev z vključitvijo ohranjenih delov sestoja.

V nadaljevanju poti proti vrhu Jelovice smo se ustavili pred va-

sico Sorica pri spomeniku lva na Groharja, mojstra impresionizma, slikarja ponarodelih platen kot so Macesen, Sejalec, Kamnitnik in drugi. Spomenik je bil odkrit v novembru 1981 ob 70-letnici njegove smrti. Pobudo je dalo Muzejsko društvo Železniki, ob želji Soričanov, da svojemu slavnemu rojaku postavijo spomenik. V slikarjevi rojstni hiši sredi vasice je urejena tudi zbirka dokumentov in fotografij o njegovem življenju in delu.

Kompasov avtobus nas je uspešno pripeljal na vrh Soriške planine, pomembnega smučarskega središča nad 1.300 m nadmorske višine. Tu, na meji GG Kranj in GG Bled, so izletnikom zaželeli dobrodoščilo predstavniki GG Bled Cveto Čuk, direktor in Uroš Vidmar, vodja TOZD Gozdarstvo Bohinj, ki sta nas spremljala preko gozdne planote Jelovice do Bohinjske Bistrice. Med potjo smo zvedeli mnogo zanimivosti o Jelovici.

Pred zadnjo vojno, kljub velikim zalogam kvalitetnega lesa, na Jelovico nis bilo nobene kamionske ceste. Les so spravljali v dolino le po 2 žičnicah. Ena je bila na severni strani v smeri Lancovo-Rodovljica, in druga iz Blatnega grabna k Soteski ob Savi Bohinjski (sistem Panze). Od slednje je ohranjena le še spodnja postaja, ki je kot tehniški spomenik zavarovana blizu ceste na desni strani Save Bohinjske.

Omrežje gozdnih cest se je intenzivno gradilo po osvoboditvi, tako da je danes Jelovica odprta v vse smeri: proti Bohinju, Radovljici, Selški dolini - Škofji Loki in preko Sorške planine na Primorsko (Baška grapa). Središče Jelovice je stara gozdarska postojanka Rovtarica, kjer se križa tudi večina gozdnih prometnic.

V Bohinjski Bistrici smo si ogledali mehanizirano lesno skladišče zgrajeno pred 7 leti. Tovariš Uroš Vidmar nam je obrazložil, kako poteka delo pri lupljenju, krojenju in sortiranju lesa z uporabo elektronskih naprav na celi mehanizirani liniji (znamke Sprecher - Schuh in Springer). V eni izmeni letno obdelajo ca 35.000 smrekove oblovine. Zaposleni so poleg vodje skladišča le še 4 delavci. Lupilni stroj je

znamke Cambio in lupi od 10 cm navzgor, do debeline 63 cm. Z obratovanjem naprav so zadovoljni, imajo razmeroma malo zastojev.

GG Bled gradi še eno mehanizirano lesno skladišče na Rečici pri Bledu, zaledje Pokljuka, Mežaklja in ravninski del.

V neposredni bližini opisanega lesnega skladišča je lociran TOZD Lesna predelava "Tomaž Godec" od LIP-a Bled. Po obratih nas je vodil tov. Janez Erčulj. V njihovi temeljni organizaciji je 485 zaposlenih. Rekonstrukcija žage v Boh. Bistrici se je pričela leta 1964 in s preurejenjem krlišča končala v letu 1966 z rekonstrukcijo v žagalnici in z montažo dveh polnojarmenikov s kapaciteto 30.000 m³ hlodovine.

K žagalnicam sta bili na obeh žagah priključeni tudi sortirnici za žagan les. Mehanizacija je tudi zmanjšala fizični napor delavcev in izboljšala ostale delovne pogoje, posebno v skladiščih žaganega lesa.

Ob koncu terenskih ogledov je vse udeležence izleta direktor Čuk z bohinjškimi gozdarji povabil na skupno kosilo v njihov nov gozdarski dom v Boh. Bistrici. Ob skupnem omizju je ob obujanju spominov in dogodkov iz preteklosti vladalo pristrčno tovariško vzdušje.

Tudi tokrat jo je voznik srečno zvozil - Gorjuše, Maročca.

Foto: Ravnik Janez

Spomnili smo se tudi 4 naših najstarejših stanovskih tovarišev, ki se zaradi visoke starosti niso mogli udeležiti izleta in sicer:

1. Ing. Alojzij ŠTRANCAR, rojen 30. 8. 1885, torej že v 98 letu. Vsi ga poznamo kot nestorja službe za urejanje hudournikov na Slovenskem. Še po upokojitvi s svojimi bogatimi izkušnjami sodeluje pri Podjetju za urejanje hudournikov v Ljubljani. Študije je končal na Dunaju in pred leti je prejel tudi zlato diplomlo dunajske univerze. Živi v Ljubljani, Titova 23. Je še vedno zvest naročnik revije Gozdarski vestnik in sicer že od ustanovitve. Nedavno je izjavil sobesedniku, da ga še vedno zanimajo gozdarski problemi, saj je gozd najbolj naraven zaveznik v boju s hudourniškimi vodami.

2. Ing. Mirko ŠUŠTERŠIČ, rojen 12. 9. 1891 v Kropi. Je že prekoračil 90 leto, živi v Ljubljani, Mariborska 17 a. Po vrnitvi iz taborišča Dachau slušbuje v ministrtvu za gozdarstvo kot načelnik oddelka za urejanje gozdov, organizira prvo inventarizacijo slovenskih gozdov, ki je bila mnogo let glavno vodilo za gospodarjenje z gozdovi. Šušteršiča poznamo kot izredno plodnega gozdarskega pisca, mojstra slovenskega jezika. Z manjšim presledkom je bil tudi 25 let urednik revije LOVEC.

Je imetnik zlate diplome dunajske univerze.

3. Ing. Hinko REJIC, rojen 10. 7. 1891 v Idriji, ki je dala vrsto uglednih gozdarskih strokovnjakov. Pred vojno slušbuje kot upravitelj Gozdne uprave Bohinjska Bistrica in hkrati kot ribarski strokovnjak vodi Ribogojni zavod v Bohinju, ki obstaja še danes. Po zadnji vojni v ministrstvu za gozdarstvo vodi oddelek za splošne zadeve, kasneje postane vodja Uprave za pogozdovanje krasa.

Po upokojitvi prejme zlato diplomu dunajske univerze. Danes v 91 letu starosti živi v Ljubljani, Bratoševa ploščad 23.

4. Gozdar Kristl OGRIS, rojen v narodno zavedni vasi Seles na Koroškem onstran Karavank. Kot borec za severno mejo mora po neuspelem plebiscitu iz rodne Koroške in pride na Gorenjsko, kjer dobi zaposlitev kot revirni gozdar na Rudnem polju sredi poključkih gozdov. Kasneje postane poklicni lovec v triglavskega lovišča in po vrnitvi iz partizanov leta 1945 pride na delovno mesto načelnika gozdarskega oddelka ljubljanskega okrožja. Kmalu ga gore izvajajo nazaj v gorski svet in po upokojitvi se naseli v Podhumu pri Zg. Gorjah.

Vsem štirim zaslužnim gozdarskim veteranom so k visokim življenjskim jubilejem iz Bohinja poslale brzojavne čestitke.

Ob zaključku letošnjega srečanja upokojencev, se tov. Jože Jošt z izbranimi besedami zahvali organizatorjem izleta, ki so pripravili tako prijeten "dies majalis" in izrazi željo vseh udeležencev, da bi se taka vsakoletna tovariška srečanja še nadaljevala.

Franjo Jurhar

Poženi kačo v votel bambusov trs, še tam se bo skušala zviti. (Kitajska modrost)

Modra čebela ne srka medu iz uvelega sveta. (Kitajska modrost)

Bohinjski fantje pod orožjem

Vojaško strokovno usposabljanje je za nami. V petih dneh sredi maja je del teritorialne enote Staneta Žagarja, ki jo vodi tovariš Franc Bajt dokazal, da smo Bohinjci, če bi bilo potrebno, sposobni organizacijsko, strokovno in moralno postaviti se po robu vsakemu agresorju, ki bi ogrožal našo suverenost. Pokazalo se je, da so vaje potrebne. Vojaških veščin se ne da naučiti iz knjig. Treba je iti na teren, treba je zasedati položaje, izvajati taktiko, streljati, vzpostavljati zvezo in še polno drugih operacij. Čeprav zelo obsežen, saj je trajal od ranega jutra pa do večera, je bil strokovni program v celoti in učinkovito izveden. Na pripombe vojakov, kaj bi bilo potrebno dodati in organizirati, da bo program še boljši, je bilo nekaj tem celo dodanih. Prave dodatke so vojaki bučno pozdravili.

Na vajah je bil velik poudarek dan idejno-politični vzgoji. Za izvajanje teh tem smo pritegnili nadvse kvalificirane zunanje sodelavce, vidne družbeno-politične delavce v občini in celo na republiškem nivoju. Tako sta se našemu vabilu k sodelovanju odzvala predsednik komisije za mednarodne odnose pri CK ZKS tovariš Ivo Vajgl in republiški podsekretar za notranje zadeve.

Na občinskem nivoju so se s pripevki vojakom in starešinam predstavili predsednik občinske konference SZDL tovariš Miro Birk, predsednik IS skupščine občine Radovljica tovariš Janez Smole, predsednik občinskega komiteja za gospodarstvo tovariš Ivo Čučnik in znana družbeno-politična delavca Varl Janez ter Slivnik Stanko.

Pomemben je bil odmev na njihova predavanja. Teritorialci so se vključili v diskusijo in izkazalo se je, da niso bili samo vojaki, temveč tudi občani v vojaških suknjah. Kot na zboru občanov so se zanimali za splošne in posebne bohinjske probleme.

Prvič smo tokrat ustanovili razne komisije: kulturno-informativ-

no, športno, socialno, komisijo za ocenjevanje, za stike s krajevnimi skupnostmi in druge. Takšna organizacija je bila nujna, če smo hoteli v tako kratkem času, kar so trajale vaje, opraviti toliko planiranih aktivnosti. Najaktivnejša je bila športna komisija, ki je poleg tekem v odbojki in nogometu ter šahovskega turnirja z učenci osnovne šole Antona Tomaža Linhartarja iz Radovljice organizirala in pomagala pri dograditvi odbojarskega igrišča. Tesnejše stike smo vzpostavili s Krajevno skupnostjo Bohinjska Bela, kjer smo se sešli tudi s komitejem za SLO ter jim obrazložili potek in smisel vaje. Oglasili smo se tudi v Krajevni skupnosti Ribno, na katerem teritoriju so se prav tako izvajale vaje.

Predstavnike vseh KS iz Bohinja in nekdanji komandni kader enot smo vabili na svečano postrojitvev enote in začetek dela. Teskromne, vendar pomembne svečanosti, so se udeležili tudi najvišji občinski družbenopolitični delavci: predsednik občinske skupščine tovariš Boris Šetina, sekretar OK ZKS tov. Branko Čop, predsednik občinskega odbora ZZB NOV tovariš Slavko Staroverski, komandant enote Staneta Žagarja in drugi. Tudi vsi drugi vojaški predstavniki občine in pokrajine so s svojo navzočnostjo dali velik pomen vajam.

Dejavnost članov zveze komunistov v enoti se je pričela že na terenu. Tam je delo potekalo po aktivih manjših enot, s poudarkom na problemih, ki so se kazali na vajah.

Še eno novost smo tokrat prvič uspeli organizirati. Ustanovili smo aktiv ZSMS enote, izvolili predsednika in odbor ter kot program dela za obdobje vaje sprejeli nekaj konkretnih nalog. Naloge so sicer bile izvedene; resnici na ljubo pa delo aktiva še ni zaživelo v tisti meri, kot bi morda lahko. Vzpostavili smo stik z mladinsko organizacijo v Krajevni skupnosti Bohinjska Bela. Krajevni mladinci so se udeležili našega tabornega ognja in

prispevali svojo točko k programu. Izdali smo dva biltena in urejali stenčias, kjer so bile najzanimivejše fotografije iz življenja in dela v taboru oziroma na vajah.

Vaje so uspeli ne samo po strokovni plati. Tudi moralno-politično stanje je bilo zelo dobro. Komandantu enote in komandirjem manjših enot pa je v kratkem času uspelo formirati zelo dobre, celo odlične vojne kolektive z dobro disciplino in vedenjem. Teritorialci so pokazali zavest in delavnost, pa tudi občutek do pravičnosti, smisla vaji in komand. Za vse to pa ne zadostuje samo prepričevanje in nagrajevanje. Vse kaže, da so potrebne tudi kazni in opomini.

Na koncu vaje je komandant podelil enajst nagrad, izrekel petnajst pohval posameznikom in pohvalil enoti Miha Mavriča in Francija Podlipnika ter kuharja Jakoba Zupanca.

Gotovo je še kdo med vsemi vestnimi vojaki in starešinami

zaslužil pohvalo ali nagrado. Ni je dobil. Se že tako zgodi. V vseh postopkih so tudi napake. Naj mu velja skupna komandantova zahvala na koncu. Gotovo pa je tudi kdo, ki bi celo zaslužil kazen.

Tudi tu je postopek, ki včasih zgreši. Naj se zamisli. Naj mu izrečene besede veljajo kot opozorilo.

Janko S. Stušek

Pred postavitvijo zasede mora komandir dobro pregledati teren. Od tega je tudi lahko odvisen uspeh vaje. Foto: Janko Stušek

PO SLEDOVIH ČRNE ROKE

Pri Založbi Borec je letos aprila že tretjič izšla knjiga Jožeta Vidica PO SLEDOVIH ČRNE ROKE. Medtem, ko je prvi natis obsegal 580 strani, 160 fotografij in dokumentov, bo tretji obsegal 680 strani, 200 fotografij in dokumentov. Cena je 650 din.

Črna roka je bila najbolj divja, edinstvena tajna morilska organizacija, ki je v minuli vojni delovala samo v Sloveniji. Morilci so ime povzeli po tajni organizaciji, ki je pred prvo svetovno vojno delovala v okviru obveščevalnega urada srbske vojske. Tudi slovenska črna roka se je izcimila iz obveščevalnega urada komande četniške vojske za Slovenijo in urada tajne domobranske obveščevalne službe.

O črni roki smo doslej vedeli bore malo, čeprav je ta pošast strahotno pustošila po naših krajih. Morila je matere z več kot desetimi otroci, mlada dekleta,

otroke in starčke, včasih kar cele družine.

Pisec podrobno opisuje zločine črne roke na Jesenicah, v Kranju, Ljubljani in njeni okolici, na Škofljici, v Pijavi gorici, na Turjaku, v Velikih Laščah, v Žužemberku, v Mirni peči, v Novem mestu, v Grosupljem, Višnji gori, v Trebnjem, v dolini Mirne,

Šentrupertu, Škocjanu, Kostanjevici pa vse do hrvaške meje, na Notranjskem od Brezovice, pa Vrhnike in Logatca do Trsta, v Polhograjskih Dolomitih do Žirov, v okolici Litije in drugod.

Knjigo je možno odplačati v treh obrokih, naročite pa jo lahko pri Založbi BOREC z objavljeno naročilnico:

NAROČILNICA:

ZALOŽBI BOREC, 61000 LJUBLJANA, Miklošičeva 28/1

Naročam knjigo PO SLEDOVIH ČRNE ROKE _____ izvodov

Ime in priimek _____

Zaposlen pri _____

Naslov stanovanja _____

Knjigo bom plačal: po prevzemu, v 1, 2 ali 3 obrokih (ustrezno obkroži ali podčrtaj). Cena knjige je 650 dinarjev.

ZVEZA KULTURNIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE

r a z p i s u j e

v sodelovanju z družbenopolitičnimi skupnostmi in organizacijami v občinah, kjer bodo pripravili območna srečanja in zaključno srečanje z organizatorji literarne kolonije v občini Lenart, republiško konferenco Zveze socialistične mladine Slovenije, republiškim svetom Zveze sindikatov Slovenije, tednikom Mladina, revijo Antena, časopisom Kmečki glas in Društvom slovenski pisateljev

11. srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov

Območna srečanja bodo letos potekala od 15. septembra do 15. decembra 1982 in sicer jih bo devet: v Ptujju, Radovljici, Ljubljani (Moste Polje), Trebnjem, Tolminu, Velenju, Hrastniku, Slovenj Gradcu in Izoli.

K sodelovanju vabimo vse avtorje iz Slovenije, Slovence iz drugih republik, iz slovenskih zamjskih območij v Italiji, Avstriji in na Madžarskem, ravno tako tudi avtorje, ki stalno ali začasno živijo in delajo v tujini.

Sodelujejo lahko avtorji, ki svojega dela - razen v samozaložbi - še niso izdali v knjižni obliki. Pošljejo lahko:

- črtice, novele, romane, satire, humoreske, itd.,
- pesmi, epigrame, basni, aforizme,
- dramska besedila: dramske prizore, skeče, enodejanke, tragedije, groteske,
- filmske scenarije, scenarije za proslave itd.,
- kritične prispevke, eseje z vseh področij umetnosti.

Tričlanske žirije (imenovala jih bosta organizator območnega srečanja in literarni odbor ZKOS) bodo na svojem območju izbrale

najboljše avtorje za nastop na območnem srečanju in predlagale avtorje za sodelovanje na republiškem srečanju, ki bo februarja 1983.

Literarni odbor ZKOS ima pravico zadnjega izbora avtorjev za zaključno prireditev.

Območne žirije bodo svoje delo zaključile dva tedna pred dnem, ko bo organizirano območno srečanje. Organizatorji območnih srečanj pa morajo o tem obvestiti vse, ki so poslali prispevke, vsaj teden dni pred srečanjem.

Duša se mi polni in izgoreva, ko zrem v noč. Topla in mehka je. Napaja me s tisočero: črnimi grapami, skalami, prelestjo, z mesečevim srebrom, z nepopisno radostjo. To je moj svet! To je del moje biti, tisti pomembni del, brez katerega ni velike celote. To je moja kri, moje misli, moja razmišljanja. To je moj duh, majhen, pa vendar tako neznansko željan, da bi dojel lepoto in skrivnost, ki me obdajata.

Otroci Narave smo, a smo ji obrnili hrbet zaradi naše požrešnosti, pokvarjenosti. Bolna postaja zaradi svojih otrok, ki ji ruvajo prsi, iz katerih so v začetku nežno sesali njeno mleko. Potem pa so se povampirili in začeli piti njeno kri in žreti njeno meso.

Sovji hu-hu-huuu me popelje nazaj na pot, na katero sem stopil. Misli izginejo, raztopijo se v nič. Kljub temu ne ostajam prazen. Tisti hu-huuu mi prinaša plemenite misli. Hkrati me straši in daje pogum: nekje je (še) ohranjena bit, polna preteklosti in divje izvirnosti.

Omahujem ob začetem koraku na

Avtorji morajo svoje prispevke poslati napisane s pisalnim strojem v treh izvodih. Zraven morajo priložiti tudi zapečaten ovojnic s podatki: imenom, priimkom, točnim naslovom, izobrazbo, poklicem, starostjo in šifro.

Avtorji naj pošljejo prispevke najkasneje do 20. avgusta 1982 na naslov: Zveza kulturnih organizacij Slovenije, Kidričeva 5, Ljubljana, za 11. srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov.

Informacije lahko dobite po telefonu: 061/211 828 int. 18.

Ljubljana, 8/6-1982

DREVEŠA IN OBRAZI

svetlo pot. Ko da bi oblak spoznal mojo nakano: zagrne mesec, ulovi žarke v svoj odev. Stopim v senco oblaka, ki je zatemnil smreke. Drevesa se začno sramovati ob spoznanju obraza. Podvojijo sence. Stopim v črno noč. Korenine sproti zvijajo svojo rast okoli mojih nog. Oklepajo me in me ne pustijo naprej. Kljub uporju poti ja hočem naprej. Ta svet: pot in drevesa, skale, tlota in prostranost, omejena s človekovim prostorom. Ta prostor me vleče vase kot vrtilnec in hkrati meče s svoje poti.

Hu - hu - huuu! Zopet se oglašča. Korenina zgrabi nogo kot skrita past. Padem. Ko dvignem vse svoje, se mi smeje zopet od drugod skrivnostni, zaničljivi hu-hu-huuu. Še nisem vzravnal, še ne najdem poti, že spet padam. Obležim zmagan in vdan, ponižan in majhen.

Posmehljivi hu-hu-huuu me spremelja, pripoveduje in dopove, da ne vem, kje sem. Porogljiv je vse bolj, zaničujoč, sovražen. Ne obsojam ga, skušam ga le razumeti. Pravzaprav dobro razumem njegovo početje: to je dušek vsemu, zaradi česar se do sedaj ni

mogel izpovedati. Ima me. Izpoveduje svojo radost ob tem, kar ga že oddavnaj muči.

Nisem ga več slišal. Vstajam, zakrilim z rokama. Najdem ravnotežje, obstanem. Blaga svetloba počasi leze po stezi. Hiti mi nasproti in polni upanje.

Pozabljam na prestano. Že grabim temo, mečem jo vstran, da da pomagam svetlobi. Upanje zopet začenja napajati smisel moje poti. Mislim, da ne izgubljam poslanstva. Vztrajnost se začne vračati v misel, želja se razrašča čez izgubljene upe. Svetloba tišči sence čez pot.

Zdramim se in zberem. Zazdi se mi, da vidim pot za ovinki.

Hu-hu-huuu! Kakor v rimi sem slišal: Zgini domú! Prekleta sova, rad te imam! Zakaj? Pusti me! Zakaj me preganjaš? Zakaj prav meni očitaš, tisto, kar počenjajo drugi? Saj te razumem in videl bi te rad! Tudi objel bi te, stisnil k sebi, pestoval. Tvoje oči so velike, rume, z velikimi zenicami, pripovedujoče. Skrivnostna in odkrita, prekleta sova! Pusti me, prosim!

Zopet hu-hu-huuu iz senc noči. Saj to niso mrtve sence; žive in preklete so! Kje naj hodim, da se izognem njihovim temam in sovinnemu očitanju: pod potjo ali nad njo, v sencih vestí ali v soncu zmago-slavja, uničenja?

Ne izganjaj me! Sence me skrivajo. Kar se dá tiho hodim. In rad bi se prelevil: rad bi te ubil! Ne želja - moje počutje te hoče ubiti, zbrisati, pregnati. Tako, kakor so to počenjali vse dotlej!

Drevesa, vrzite svoje goste dvojne sence! Noč, zakrij me! Zakrij tudi sovo, spremljevalko naše vesti! Toda... Ne! Misel, raje se okleni druge misli, išči nove poti! Ne iz grape v skalo, ne iz konte v drevo.

Ubij sovo! Železo imaš, oblikovano z votlino, z robovi in lesom. Vanj vtikaš svoj razum, mrzel in vroč hkrati.

Prekleta sova! Kje si? Sedi na vejo, na bukovo vejo! Sedi in odpri svoje rume oči! Naš razum ti pošljem mednje, da te ubijem. Kje si, prekleti hu-hu-huuu? Otresem se te zaradi naše vesti! Misel bom obdržal, ne bom je zamenjal z drugo! Oglasi se, oglasi! Gledam prazne veje; tako prazne, kakor sem sam. Ni je. Utihnila je. Zaradi občutkov usmiljenja? Morda postajava prijatelja, morda me je sprejela kot noč?

Zopet se je oglasila z gozdnega robu.

Tako rad sem jo imel. Zdaj pa sovražim mehko, zoprno perje sivkaste sove.

Hu-hu-huuu! Zopet. Rad ga imam! Kljub vsemu začenjam vključevati razum v razsodnost, v resnico preklete izgubljenosti?! Mah, siv in star, mlad in več, visi z veje zlomljenega drevesa. Hočem jo videti! Sova oglasi se!

Nemočen sem postal kot vedno. Bodiva prijatelja, saj ti nisem storil ničesar! Nočem oditi, ostajam. Ulegel sem se na pot, želim ležati na listju, hočem tvojo bližino! Svetloba me obliva, s celoto me zgrinja.

Oglasi se, oglasi! Pa ne tako, da bom moral z mesečeve svetlobe in iz sence dreves. Kažem pravi, resnični obraz. Vaš hočem postati, moram zapolniti tisti del, ki smo ga izruvali z uničevanjem vsega živega, ko smo odšli, ko vas nismo priznali kot nam enake. Vse se je začelo takrat, ko so nam bogovi naklonili več pameti. Zaradi tega nekateri trpimo, nekateri pa v tej prijetnosti živijo.

Opuščeno gnezdo velike kokoši, ki jo je vznemirilo delo v gozdu. Foto: I. V.

Krsteniški stan. Foto: I. V.

Jaz pa sem prišel v imenu neka-
terih, da nam odpustite greh do
svoje Matere. Hočemo, da živi-
te!

Hu-hu-huuu, mi je zopet šel sko-
zi glavo prek hrbta in nog. Vr-
nil se je v glavo, tam našel svoj
prostor, se oblikoval v resnico,
se rodil in rasel. Mislil sem o
njem. Pa najbolj o tem, da še
obstaja, da mora obstajati tudi
v bodoče, da nikdar ne sme iz-
giniti.

Potem so tekla leta čez kamen
uničevanja. Bogastvo nočnih gla-
sov se je dušilo in umiralo v
smradu, ropotu in strupu dobrin
novega sveta. "Pametni" in ne-
umni so sestavili celoto, brez-
glavo, trenutno polno koristi, ki
se bodo v bodočnosti podrla v
prepad našega nehanja.

Zopet me je začelo gnati začeo-
to. Odpravil sem se v gozdno
noč.

Sušeče se smreke so štrlele k
oblaku rumenega prahu. Njih ig-
gljice so bile prekrite z blazini-
cami žvepla. Vonj gozda kresne
noči je izginil in izgorel ob člo-
vekovem blatu. Drevesa so mol-
če prenašala bolečine svojih ran,
grmovje je bilo kot v zasmeh ok-
rašeno s trakovi odvrženih ostan-
kov dobrin. Zdelo se mi je, da
sem začutil prelet mehkega pti-
ča. Kakor da je sedel. Spomnil
sem se, da mi je takrat prizna-
nesel.

Zaslišal sem očitajoči hu - hu-
-huuu. Samo enkrat. Otožen oči-
tek mi je vrgla noč v uho. Osta-
jal je sam, žalost in napoved pa
sta rezali s prizvoka njene tes-
nobe. Sam, brez svojih, brez ti-
stih, s katerimi je polnil svoj
prostor.

Vest se mi je pačila, notranjost
je pekla v smradu razuma. Ve-
ter me je pomikoval, ko mi je
sušil vodo v očeh. Zaprl sem ve-
ke, nabrekle in utrujene. Sol je
ostajala ob robovih, pekoča in
spominjajoča na resnico.

Umirajoči gozd in zastrupljeni
potoki so se zllili v strugo naše-
ga konca. Ko sem prvič slišal
preteči hu-hu-huuu, sem mu ver-
jel. Napovedoval je tudi resničen
in zanesljiv konec norega vzpo-
na - Krone vsega živega...

Nikolaj Lapuh

Nagnojev cvet nas opozarja na semensko leto.

Foto: I. V.

NAGRADNA KRIŽANKA

V Presekih št. 3 smo objavili na-
gradno križanko. Prejeli so 14
izpolnjenih križank in tri pravil-
ne izžreball. Izžrebane so bile:
Malči Metul, Julijana Urbanč in
Kovačič Milena. Za nagrade so
prejele knjige Toneta Svetina Poe-
zija upora.

Izžrebankam čestitamo!

Za pravilno rešeno nagradno kri-
žanko v "Presekih" sem bila med
srečnimi izžrebanici nagrajena s
knjigo Toneta Svetina: "Poezija
upora". Bila sem prijetno pre-
senečena; obenem zelo navduše-
na nad strokovnim prikazom
skulptur in globokih misli avtor-
ja. Ta knjiga me je tako navdu-
šila, da sem si želela ogledati
umetniškova dela. Ob prihodu na
njegov dom sem se z njim sre-
čala že na dvorišču, kjer je
skrbno izpiral razstavljen iz-
delke. Prijazno me je sprejel in
mi razkazal svoje umetnine z
ustrezno razlago. Da je Tone
Svetina lahko ustvaril in ustvar-
ja take edinstvene primere, s
katerimi prikazuje temčno ob-
dobje fašizma in velike dneve na-
še revolucije pogojuje, da je to
trpljenje tudi sam doživljal.

Ob pogledu na bogato zbirko sem
se zamislila. Toneta Svetina poz-
nam kot pisatelja, toda skulptu-
re, ki jih je on ustvaril, govore
z likovno govorico, ki ji z bese-
do ne moremo blizu. To je pra-
va zakladnica, ki zasluži primer-
nejše mesto, kjer naj bi bila do-
stopna za ogled vsem obiskoval-
cem Bleda, zlasti še mladini.

Naša delovna organizacija se lah-
ko ponaša s tem, da je bil To-
ne Svetina, katerega dela so zna-
na tudi izven naših meja, naš
dolgoletni sodelavec.

Poklonjena knjiga mi sedaj po-
meni še mnogo več, ker mi je
avtor ob mojem obisku napisal
vanjo posvetilo:

"NAROD, KI NE POZNA PORAZA
NE MORE BITI PREMAGAN!"

Metul Malči

Starec v družini - živ zaklad.
(Kitajska modrost)